



Årsredovisning 2008



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Detta är Bravida	
2008 i korthet	1
Vd-ord	2–3
Flerårssammanställning	4–6
Affärsidé, strategier och mål	7–8
Marknad, kunder och konkurrenter	9–10
Verksamhetsbeskrivning	11–13
Division Nord	14–15
Division Stockholm	16–17
Division Syd	18–19
Division Norge	20–21
Division Danmark	22–23
Risker och möjligheter	24–25
Medarbetare	26
Värderingar och etik	27
Kvalitet och arbetsmiljö	28
Miljö och samhälle	29

FINANSIELLA RAPPORTER

Förvaltningsberättelse	30–38
Resultat, balans och kassaflöde	39–43
Noter och redovisningsprinciper	44–67
Styrelsens underskrift	67
Revisionsberättelse	68
Bravidas styrelse	69
Bravidas koncernledning	70
Ändrade redovisningsprinciper	71–74
Definitioner	75
Adresser	76
Rapportdagar 2009	76



Detta är Bravida

Bravida är Skandinaviens främsta totalleverantör av tekniska installations- och servicetjänster med cirka 8 000 medarbetare i Sverige, Norge och Danmark.

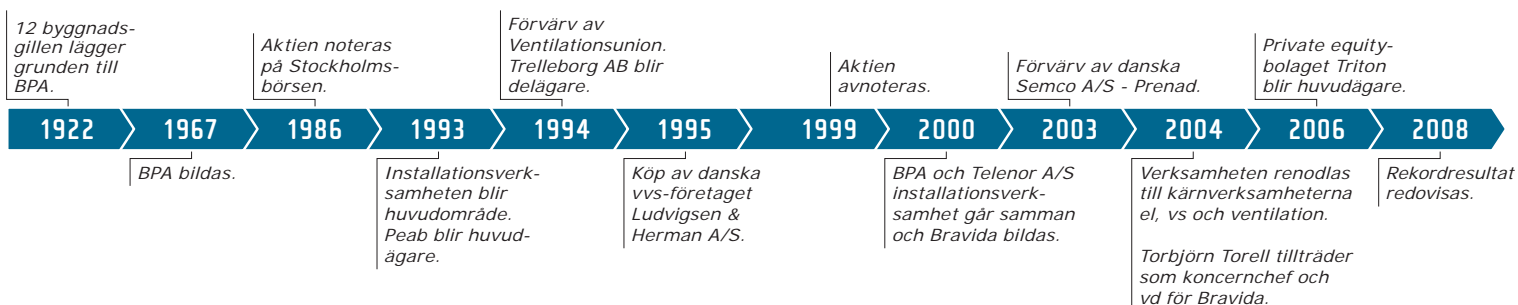
Bravida erbjuder allt från design och projektering till installation, drift och underhåll. Företaget är indelat i tre övergripande teknikområden: el, värme och sanitet (vs) samt ventilation. De tre teknikområdena inkluderar även tjänster inom till exempel fastighetsdrift, system för brand- och säkerhetsteknik samt projektledningstjänster för bygg- och fastighetsbranschen.

Bravida levererar såväl specialisttjänster som helhetslösningar. För att möta varje kunds behov används väl beprövad teknik och avancerade processer.

Med kontor på närmare 160 platser över hela Skandinavien, kombinerar Bravida det stora företagets resurser med det lokala företagets närhet till kunden.

Bravida är indelat i fem divisioner; Syd, Stockholm och Nord i Sverige samt divisionerna Norge och Danmark. Huvudkontoret ligger i Stockholm.

HISTORIK



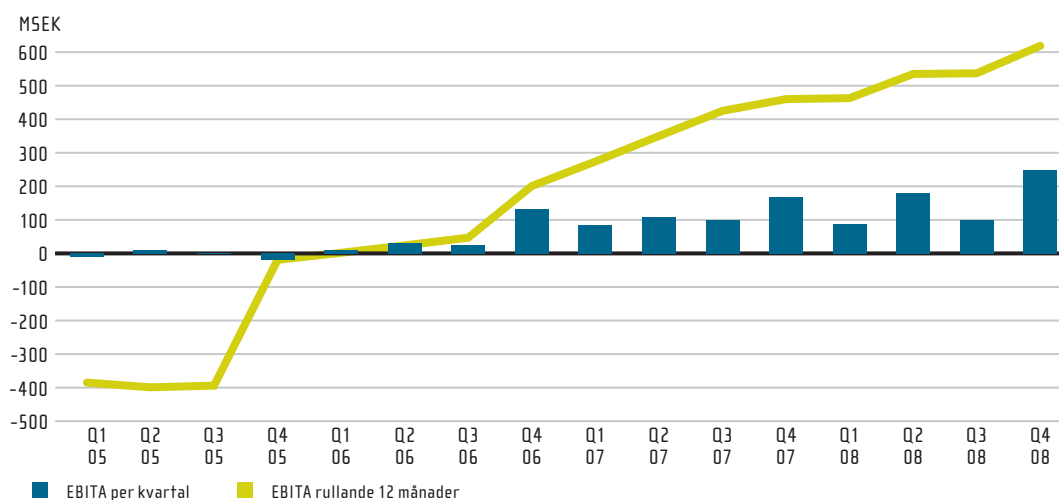
2008 i korthet

Bravida redovisar återigen sitt bästa resultat någonsin och hade ett starkt kassaflöde under året.

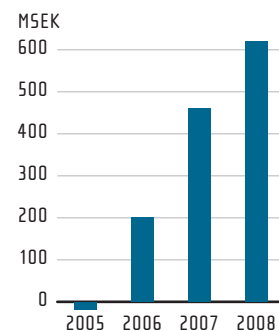
- Rörelseresultatet före goodwillavskrivningar (EBITA) förbättrades med 159 MSEK till 619 (460) MSEK.
- Resultatet efter finansiella poster förbättrades med 168 MSEK till 472 (304) MSEK.
- Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 120 MSEK och uppgick till 495 (375) MSEK.
- Orderstocken vid årets utgång uppgick till 3 647 (3 953) MSEK.

Koncernen, MSEK	2008	2007
Nettoomsättning	10 511	10 062
Rörelseresultat före goodwillavskrivningar (EBITA)	619	460
Rörelseresultat (EBIT)	515	357
Resultat efter finansiella poster (EBT)	472	304
Kassaflöde från den löpande verksamheten	495	375
EBITA-marginal %	5,9	4,6
Räntabilitet på sysselsatt kapital %	27,3	25,2
Räntetäckningsgrad, ggr	8,5	4,8
Soliditet %	21,0	20,9
Orderingång	10 267	10 664
Orderstock	3 647	3 953

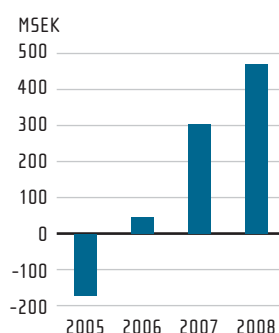
RESULTATUTVECKLING



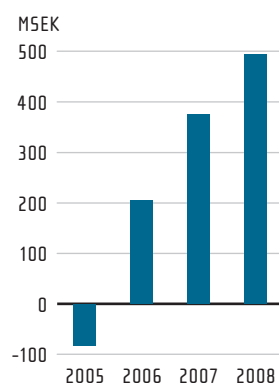
RÖRELSERESULTAT FÖRE GOODWILL AVSKRIVNINGAR



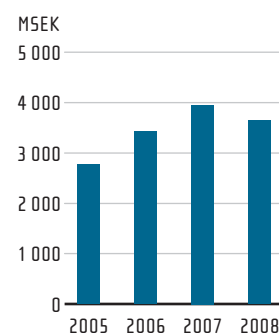
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER



KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN



ORDERSTOCK



Ett framgångsrikt år!

Ännu en gång kan vi notera ett rekordresultat för Bravida. Vårt målmedvetna arbete med effektivisering har tillsammans med en god efterfrågan starkt bidragit till framgången. Den snabba vändningen i ekonomin gör emellertid att det nu väntar betydligt tuffare tider, vilket vi står väl rustade inför.

När jag summerar 2008 kan jag konstatera att det varit ett år av stora förändringar. Året inleddes i dur med en stark högkonjunktur och hög efterfrågan, för att avslutas i moll med finanskris och lågkonjunktur.

Efterfrågan på installations- och servicetjänster var mycket god under största delen av 2008. Bravidas omsättning ökade med 4 procent till drygt 10,5 miljarder SEK. Resultatet för året blev det bästa någonsin med en förbättring av EBITA med 35 procent till 619 MSEK. Att vi för fjärde året i rad lyckades öka vår omsättning och för andra året i rad uppvisade ett historiskt rekordresultat är naturligtvis mycket glädjande. Parat med en gynnsam marknad visar det att de satsningar vi gjort har gett resultat.

Bravida lyckades bra på alla sina marknader under året. I Sverige var utvecklingen god jämfört med föregående år och i Danmark var resultatutvecklingen också positiv, trots att bostadsbyggandet nästan upphört. I Norge genomfördes under 2007 en stor omstrukturering där en konsolidering av verksamheten kring en "frisk" kärna skedde. Avdelningar som inte hade förutsättningar att klara lönsamhetskraven såldes eller avvecklades. Stor vikt lades vid att skapa effektiva arbetsmetoder och rutiner. Under 2008 kunde vi skörda frukten av det arbetet och Norge visade ett positivt resultat.

Lågkonjunktur ger möjligheter

För bara några år sedan var Bravida i ett helt annat läge, med stora förluster och en svag finansiell ställning. Sedan dess har mycket hänt. Vi har arbetat systematiskt, steg för steg med ett tydligt mål i sikte: ett lönsamt och topptrimmat effektivt Bravida. Nu, när vi har kommit en god bit på väg, gäller det att lägga i ännu en växel för att ta Bravida till nästa nivå. Speciellt mot bakgrund av den lågkonjunktur som slog till under andra halvåret och vars effekter vi kommer att få känna av under flera år framöver. Det råder inget tvivel om att detta kommer att bli en mycket djup och besvärlig svacka för bygg- och installationsbranschen.

Att de tuffa tiderna skulle komma visste alla

i branschen. Installationsbranschen är generellt sett sencyklisk, vilket innebär att vi får en förvarning genom att vissa andra branscher drabbas av nedgången före oss. Bravida arbetade redan under sommaren fram en plan för vilka åtgärder vi skulle vidta. Detta, i kombination med erfarenheterna från vårt systematiska förbättringsarbete gjorde att vi var förberedda på lågkonjunktur när sedan finanskrisen slog till och ytterligare försämrade konjunkturläget.

Men en lågkonjunktur betyder ju som bekant inte bara elände. Den kan också innebära möjligheter. Att vi under ett antal år har arbetat målmedvetet med att stärka finanserna kan vi dra nytta av nu när de sämre tiderna är ett faktum. Vi står väl rustade att flytta fram våra positioner gentemot konkurrenterna, både genom att växa på befintliga verksamhetsorter och på nya marknader. Bravida har även ambitionen att växa ytterligare i Norden.

Ett av våra mål är att vi, genom att agera rätt, ska gå stärkta genom krisen och ha ett ännu mer konkurrenskraftigt Bravida när konjunkturen vänder. För att nå dit är kostnads kontroll och effektiviseringar nyckelfaktorer. Konkurrensen är knivskarp i denna fragmenterade bransch. Det är den verklighet vi lever i och då gäller det att minimera alla kostnader som inte ligger väldigt nära kundnyttan.

Framgång genom våra medarbetare

Den största framgångsfaktorn är våra kompetenta medarbetare. Jag vill här passa på att tacka alla medarbetare för de goda prestationer som gjorts under året. Det är era insatser som gör oss till vad vi är.

Bravida gör strategiska satsningar för att garantera en kvalitativ återväxt av bland annat montörer och ingenjörer. Vi har utbildningsprogram för unga ingenjörer i vår organisation och vi har exempelvis tecknat samarbetsavtal med både Elektrikergymnasiet och Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm.

Jag påpekar ofta vikten av att ha rätt person på rätt plats i organisationen och detta gäller naturligtvis i allra högsta grad ledarna. I Bravida skolas interna ledarkandidater i utvecklings-

program för att sedan successivt tränas i allt mer krävande uppgifter.

Satsar på service

För att vara ett framgångsrikt företag måste man alltid söka nya vägar för att kunna utvecklas och bli ännu bättre. Genom att hela tiden trimma organisationen samt skapa effektiva interna rutiner och processer, kan ett större fokus läggas på vårt kunderbjudande. Det är precis vad vi gör. Under året har vi intensifierat vår satsning på serviceverksamheten för att skapa ytterligare mervärde för våra kunder. Dessutom ser vi stora tillväxtmöjligheter i serviceverksamheten som är mindre konjunkturkänslig än projektverksamheten.

I tider av sämre efterfrågan är det ännu viktigare med kännedom om och nära kontakt med våra kunder. Det är lätt att i goda tider bli bortskämd med att kunden vänder sig till oss för att få hjälp. Att ta för givet att detta gäller även i dåliga tider kan bli kostsamt. I vår satsning inom service är ett av de viktigaste inslagen att både söka upp kunden samt att bli mer lyhörda för kundens behov. Vi har även blivit tydligare i vårt serviceerbjudande på ett sätt som förenklar för såväl kunden som för oss själva. Enkelhet är ju som bekant en av våra ledstjärnor.

Vi ska även fortsätta arbetet med att stärka vårt varumärke och bygga en profil som gör att befintliga och nya kunder tydligt uppfattar hur vi skiljer oss från våra konkurrenter.

Energi och miljö viktiga framtidsfrågor

Mycket av debatten i vårt samhälle handlar om energi och miljö. De hänger tätt samman och utgör mänsklighetens kanske viktigaste framtidsfrågor. Detta är även viktiga framtidsfrågor för Bravida. Under 2008 har energipriserna varit i fokus vilket gjort privatpersoner och företag medvetna om dess påverkan på den egna ekonomin. Detta har lett till en ökad efterfrågan på tjänster såsom energideklarationer, energioptimeringar av fastigheter och liknande. Bravida ligger väl framme för att möta denna ökade efterfrågan. På flera marknader blev vi som första leverantör certifierade att utföra



” För Bravidas del blev året det resultatmässigt bästa någonsin.”

energideklarationer. Energiområdet kommer vara ett av de intressantaste tillväxtområdena de närmaste åren.

Framtidsutsikter

Bravida är ett finansiellt stabilt företag med god ordning och reda. Vi har kompetenta och engagerade medarbetare i en vältrimmad organisation.

Att vi känner oss starka inför lågkonjunkturen innebär dock inte att vi kommer att kunna undvika att bli drabbade. Vår bedömning är att efterfrågan kommer att fortsätta försämrans, med en väsentlig inbromsning under andra halvåret 2009. Oron på de finansiella marknaderna gör det extra osäkert att idag sia om framtiden.

Stockholm i mars 2009

Torbjörn Torell, vd och koncernchef

Utveckling 2005–2008

Bravida har gått igenom stora förändringar och har haft en mycket positiv utveckling de senaste åren. EBITA-marginalen har ökat från -0,2 procent till 5,9 procent på fyra år.



Per Leopoldson, Ekonomi- och finansdirektör

”Bravida har haft en mycket positiv utveckling de senaste åren.”

Bravidas koncernstruktur och organisation har genomgått stora förändringar under de senaste åren. Verksamheten i Norge har renodlats. IKT- och telekomverksamheterna avyttrades i slutet av 2004 och därefter konsoliderades verksamheten kring en frisk kärna. Likaledes avyttrades IKT-verksamheten i Sverige och telekomverksamheten i Danmark under 2005 i syfte att skapa ett specialiserat och lönsamt installations- och serviceföretag inom el, vs och ventilation. Bolagsstrukturen har renodlats genom fusioner. Idag drivs i huvudsak all verksamhet inom ett bolag i respektive land.

Huvudkontoret flyttades till Stockholm under 2005 och koncernfunktioner etablerades såsom inköp, affärsutveckling, IT, information, HR, juridik, ekonomi och finans. Nuvarande Bravidakoncernen bildades i slutet av 2006, då Bravida fick nya ägare och ett nytt svenskt moderbolag.

Gemensamma verksamhetsprocesser

Idag har koncernen gemensamma system för både installations- och serviceuppdrag. Även de administrativa processerna, som till exempel affärsystemet, är gemensamma. Under 2008 implementerades det nya systemet i Sverige samtidigt som redovisningen och lönehanteringen centraliserades.

Ökad nettoomsättning

Bravidas verksamhet består delvis av fastprisprojekt med varierande löptider. Det är därför svårt att ange hur stor del av förändringen av nettoomsättningen som hänför sig till pris- respektive volymförändringar. En genomgång av omsättningsökningen tyder dock på att den beror till lika delar på volym- respektive prisökningar.

Nettoomsättningen har ökat med 17 procent sedan år 2005, för jämförbara enheter och rensat

NYCKELTAL

Koncernen, MSEK	2008	2007	pro forma* 2006	pro forma* 2005
EBITA-marginal %	5,9	4,6	2,1	-0,2
Räntabilitet på sysselsatt kapital %	27,3	25,2	8,7	-5,7
Räntetäckningsgrad, ggr	8,5	4,8	2,4	-4,2
Soliditet %	21,0	20,9	15,2	15,7
Orderingång	10 267	10 664	10 149	9 148
Orderstock	3 647	3 953	3 423	2 776
Medelantalet anställda	8 050	8 006	7 995	8 074

*Jämförelsetalen som redovisas är pro forma-tal som utgörs av uppgifter för Bravida AS-koncernen i vilken jämförbar verksamhet bedrevs under 2005 och 2006.

för valutaeffekter. I Sverige har omsättningen ökat med 25 procent och i Danmark har omsättningsökningen varit 17 procent. I Norge har verksamheten konsoliderats kring en frisk kärna genom avveckling och försäljning av verksamheter som inte tillhört kärnverksamheten eller klarat resultatkraven. Detta har inneburit att den norska omsättningen har minskat i lokal valuta med 15 procent.

Lägre kostnader

Samordnade inköp och förbättrade administrativa rutiner har inneburit att kostnadsökningen varit lägre än omsättningsökningen. Endast personalkostnaderna har ökat i paritet med omsättningen. Varukostnaderna har under samma tid ökat med 7 procent. Övriga driftskostnader har under perioden ökat med endast 4 procent. Det är i synnerhet IT-kostnader, lokal-kostnader, köpta externa tjänster och resekost-

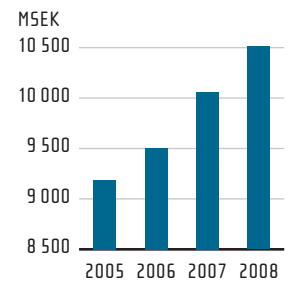
nader som har haft en lägre ökningstakt än volymökningen.

Resultatförbättring

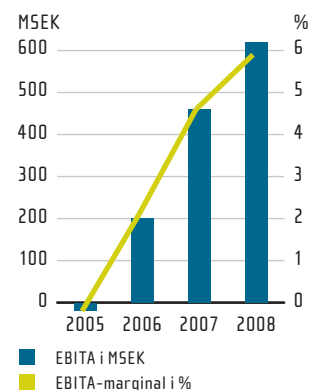
Samtliga divisioners resultat förbättrades kraftigt mellan 2005 och 2008, EBITA-resultatet ökade med 638 MSEK till 619 MSEK. EBITA-marginalen har gått från -0,2 procent till 5,9 procent.

I samband med ägarskiftet skedde en refinansiering, vilket förklarar ökningen av de långfristiga skulderna under 2007. Finansnettot är därför inte jämförbart för de fyra åren.

NETTOOMSÄTTNINGENS UTVECKLING



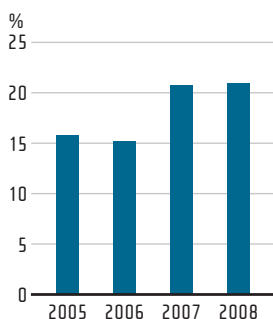
EBITA-UTVECKLING



RESULTATRÄKNING

Koncernen, MSEK	2008	2007	pro forma* 2006	pro forma* 2005
Nettoomsättning	10 511	10 062	9 502	9 187
Varukostnader	-4 187	-4 279	-4 108	-4 005
Personalkostnader	-4 548	-4 234	-4 036	-3 984
Övriga driftskostnader	-1 124	-1 063	-1 127	-1 175
Resultat före avskrivningar (EBITDA)	652	486	231	23
Avskrivningar på maskiner och inventarier	-33	-26	-30	-42
Resultat före goodwillavskrivningar (EBITA)	619	460	201	-19
Goodwillavskrivningar	-104	-102	-112	-108
Rörelseresultat (EBIT)	515	357	89	-127
Finansnetto	-43	-54	-44	-45
Resultat efter finansiella poster (EBT)	472	304	45	-172
Skatt	-148	-110	-70	-146
ÅRETS RESULTAT	324	193	-25	-318

SOLIDITET



Solid balansräkning

En stor del av 2008 års skattekostnad om 148 MSEK utgjordes av uppskjutna skatteskulder, 134 MSEK. Endast 14 MSEK var aktuell skatt. Fortfarande finns betydande skattemässiga underskottsavdrag i Sverige och Norge medan Bravida Danmark A/S är i skatteposition.

Goodwillökningen uppstod vid bildandet av den nya Bravidakoncernen. Övriga balanspostökningar är i huvudsak relaterade till omsättningsökningen och ökning av likvida medel från 78 MSEK till 650 MSEK.

Det egna kapitalet har ökat från 644 MSEK till 1 121 MSEK, vilket inneburit att soliditeten har stärkts från 16 till 21 procent.

Starkt kassaflöde

Kassaflödet från den löpande verksamheten har gått från -82 MSEK till 495 MSEK. Ökningen på 577 MSEK är hänförlig till resultatförbättringen under perioden samt kapitaleffektiviseringsåtgärder. Under 2007 och 2008 amorterades lån med 450 MSEK och utdelning lämnades på 250 MSEK.

Orderstocken var vid utgången av 2008 3 647 MSEK, vilket rensat för valutaomräkning var 30 procent högre än vid utgången av 2005.

*Jämförelsetalen som redovisas är pro forma-tal som utgörs av uppgifter för Bravida AS-koncernen i vilken jämförbar verksamhet bedrevs under 2005 och 2006.

BALANSRÄKNING

Koncernen, MSEK	2008	2007	pro forma* 2006	pro forma* 2005
Goodwill	1 764	1 857	1 117	1 225
Övriga anläggningstillgångar	326	443	551	567
Omsättningstillgångar	3 240	2 846	2 468	2 298
SUMMA TILLGÅNGAR	5 330	5 146	4 136	4 090
Eget kapital	1 121	1 073	628	644
Avsättningar	282	408	443	445
Långfristiga skulder	800	850	347	1
Kortfristiga skulder	3 127	2 815	2 718	3 000
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	5 330	5 146	4 136	4 090

KASSAFLÖDE

Koncernen, MSEK	2008	2007	pro forma* 2006	pro forma* 2005
Kassaflöde från den löpande verksamheten	495	375	205	-82
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-24	-4	-32	26
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-290	-411	-103	-961
ÅRETS KASSAFLÖDE	181	-40	70	-1 017

Affärsidé, strategier och mål

Bravidas mål är att vara Nordens ledande affärspartner inom installation och service. Genom att erbjuda kunderna helhetslösningar och specialistkompetens inom el, värme och sanitet (vs) samt ventilation blir Bravida en komplett samarbetspartner.

Affärsidé

Bravida skapar effektiva tekniska lösningar inom installation och service. Vår kompetens inom el, vs och ventilation tillför kunderna daglig nytta och mervärde. Vi erbjuder både specialistkompetens och helhetslösningar som bygger på enkelhet genom att kombinera lokal närhet med ett skandinaviskt perspektiv.

Strategier

Byggbranschen drabbades hårt av den vikande konjunkturen under senare delen av 2008.

Historiskt sett har installationsbranschen följt byggbranschens utveckling relativt väl, med ungefär ett års eftersläpning. Detta underlättar för Bravida att bedöma framtiden och att på olika sätt anpassa organisationen därefter. Bravidas strategiska inriktning är att fokusera på kunder, lönsamhet, tillväxt och kompetens. Genom att arbeta systematiskt inom dessa områden ska Bravida fortsätta växa på ett lönsamt sätt och gå starka genom lågkonjunkturen.

Kunder

En kritisk framgångsfaktor för Bravida är nöjda kunder. Genom att arbeta metodiskt med att höja effektiviteten och kvaliteten i samtliga processer och leveranser ska kundnöjdheten öka ytterligare. En av Bravidas största konkurrensfördelar är storlek i kombination med lokal närvaro. Bravida har en organisation med närmare 160 kontor över hela Skandinavien. På så sätt finns Bravida alltid nära kunden.

Lönsamhet

För att kunna ge ett konkurrenskraftigt erbjudande arbetar Bravida ständigt med att förbättra den operationella effektiviteten till exempel genom systematisk projektstyrning och effektiva inköp.

Projektstyrning innebär bland annat att alla projekt drivs enligt tydliga rutiner och gemensamma arbetssätt. Bravida genomför stickprovsvis projektsäkringar i syfte att säkerställa en hög kvalitet i projektgenomförandet. Detta leder till en jämn och hög kvalitet på de tjänster som leveras till kunderna.

Inköp av material och underentreprenader står för cirka 40 procent av kostnaderna. Därför arbetar Bravida intensivt med att effektivisera och samordna inköpen för att kunna dra nytta av företagets volym.

Ytterligare ett fokusområde är kapitalrationalisering för att förbättra kassaflödet och stärka den finansiella ställningen.

Tillväxt

Strategi för tillväxt under de kommande åren är i första hand att växa på befintliga orter och där komplettera med eventuellt saknade teknikområden. Bravida har som ambition att etablera sig utanför Skandinavien, främst i Finland. Som en ledande aktör i branschen vill Bravida även delta i den konsolidering som pågår på installationsmarknaden.

Idag ställer människor allt högre krav på till exempel energioptimering och god ventilation i såväl bostäder som kontor och andra kommersiella lokaler. Detta har inneburit att både installationstätheten och komplexiteten i lösningarna har ökat. Som en konsekvens av detta har även efterfrågan på servicetjänster ökat. Bravida ser stora tillväxtpotentialer inom detta område.

Genom ett utvecklat koncept för serviceverksamheten arbetar Bravida metodiskt och effektivt för att kunna erbjuda optimala kundlösningar. Vid årsskiftet stod Bravidas serviceverksamhet för cirka 40 procent av omsättningen. Målsättningen är att inom de närmaste åren uppnå en jämn fördelning mellan installations- och serviceverksamheterna.

FINANSIELLA MÅL

MÅLNIVÅ: EBITA

7%

UTFALL 2008

KONCERNEN

5,9%

DIVISION NORD

5,5%

DIVISION STOCKHOLM

5,9%

DIVISION SYD

6,7%

DIVISION NORGE

3,9%

DIVISION DANMARK

4,4%

Kompetens

För att kunna ha det bästa kunderbudandet på marknaden är det viktigt att attrahera och behålla de bästa medarbetarna. Bravida satsar offensivt på utbildning. Inom serviceverksamheten har cirka 300 medarbetare utbildats inom bland annat försäljning. Chefer och projektledare tränas kontinuerligt i ett marknadsinriktat ledarskap, baserat på Bravidas tydliga värderingar. I nästa steg planeras ett program för vidareutbildning av ledande montörer.

Satsningar görs bland annat för att rekrytera och vidareutveckla unga ingenjörer. Ett samarbetsavtal har tecknats med Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Detta innebär en unik möjlighet att bredda och anpassa ingenjörsutbildningen till installationsverksamheten samt att stärka Bravidas position som en attraktiv arbetsgivare.

MÅL 2008-2010

	MÅLNIVÅ	KOMMENTAR
POSITIONSMÅL	Bravida ska vara störst eller näst störst på de orter där företaget är verksamt inom minst ett teknikområde. Sverige och Danmark: den största aktören i installationsbranschen. Norge: en av de två största aktörerna i installationsbranschen.	<i>Översyn av verksamheten, där nödvändiga åtgärder vidtas, pågår kontinuerligt.</i>
FINANSIELLT MÅL	EBITA-marginal > 7% Bravidas långsiktiga mål är att varje avdelning, region och division över tid ska ha en EBITA-marginal som överstiger 7 procent av omsättningen efter fullfördelade kostnader.	<i>Under 2008 uppnådde cirka hälften av Bravidas avdelningar EBITA-målet. Överlag ökade nästan alla avdelningar sina EBITA-resultat.</i>
MARKNADSMÅL	En jämn fördelning, 50/50, mellan installations- och serviceverksamheten.	<i>Under 2008 började implementering av Bravidas verksamhetssystem för serviceleveranser.</i>
KUNDMÅL	NKI > 4 (5-gradig skala). Kontakten med kunden är oerhört viktig och Bravida vill ständigt förbättra relationen för att bli förstahandsvalet.	<i>Mätningar har gjorts i Sverige under året. Resultatet blev 3,9 för installationsverksamheten och 4,0 för serviceverksamheten. Mätningar startar i Norge och Danmark under våren 2009.</i>
MEDARBETARMÅL	NMI > 3,5 (5-gradig skala) ska uppnås för att Bravida ska bli förbli en attraktiv arbetsgivare.	<i>Mätningar startar i januari 2009 i koncernen.</i>

Marknad, kunder och konkurrenter

Under större delen av 2008 var efterfrågan god i installations- och servicebranschen.

Konjunkturförloppet för tekniska nyinstallationer i Sverige följer relativt väl husbyggnadsinvesteringarna, med en tidsförskjutning på ungefär 6–12 månader. Installationsbranschen är dock inte lika konjunktorkänslig som byggbranschen eftersom andelen ombyggnationer och renoveringar med en stor installationsandel generellt sett ökar när nybyggandet tappar fart. Dessutom behövs servicetjänster oavsett konjunktur, vilket utgör en konjunkturutjämnande faktor.

De ökade kraven på komfort i bostäder och kontor leder dessutom till större efterfrågan på fler och alltmer komplexa tekniska lösningar. Därmed blir installationslösningar en allt viktigare parameter för kunden. Detta är en trend som blivit allt tydligare under de senaste årtionderna.

Ytterligare en faktor som påverkar installations- och byggmarknaden är åtgärder för att sänka energiförbrukningen i fastigheter. Detta leder till förändrade prioriteringar i samband med olika investeringar.

Skandinaviska installationsmarknaden

Den totala marknaden för installationer i Norden under kommande år väntas vara värd cirka 300 miljarder SEK.

Marknadsnärvaro

Bravida är ett av de två största företagen i branschen och är en stor aktör på samtliga marknader och inom alla teknikområden där företaget är verksamt.

Bravida finns på närmare 160 platser och har cirka 8 000 anställda i Sverige, Norge och Danmark. Företaget bedriver sin verksamhet nära kunden och fokuserar på den lokala marknaden.

En intern analys visar att Bravida är störst eller näst störst inom minst ett teknikområde på de flesta orter i Sverige där företaget är verksamt. På ett flertal orter är Bravida dessutom störst eller näst störst inom fler än ett av teknikområdena.

I Norge pågår ett intensivt arbete för att stärka Bravidas position inom varje teknikområde. Divisionen är idag starkast inom el.

Bravidas position i Danmark är stark och företaget är störst på marknaden. På drygt hälften av de orter där företaget är verksamt, är Bravida nummer ett inom minst ett teknikområde.

Bravida arbetar med att stärka varumärket med syfte att klargöra vad Bravida erbjuder och står för. Dessutom pågår ett arbete med att bygga en profil som gör att befintliga och nya kunder uppfattar hur Bravida särskiljer sig från konkurrenterna.

Kunder

Bravida vill vara förstahandsvalet för kunderna och kontakten med kunden är därför mycket viktig. Koncerngemensamma NKI-mätningar (nöjd-kund-index) visar att Bravidas profil som ett företag med hög servicegrad och kvalitet i leveranserna har stärkts ytterligare under året.

Bravidas kundsammansättning är väl spridd på olika branscher och kundtyper. Den största kundgruppen utgörs av byggtreprenörer. Därefter följer kunder inom offentlig sektor, privata fastighetsbolag, bostadsrättsföreningar samt industrin. Ingen enskild kund står för mer än cirka 5 procent av omsättningen.

Vanliga projekt under det senaste året har varit installationer i kontor, köpcentra, arenor, skolor, sjukhus och bostäder.

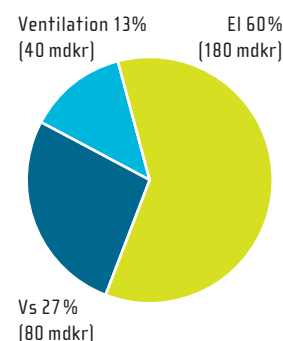
Konkurrenter

Installationsbranschen består av tusentals små lokala företag samt ett begränsat antal större. I Skandinavien finns cirka 26 000 installationsföretag, 23 000 av dessa har färre än 10 anställda. De större företag som Bravida konkurrerar med fokuserar vanligen på ett enda teknikområde. Endast en större konkurrent i Skandinavien är verksam inom samma teknikområden som Bravida, men har däremot inte installationer som huvudverksamhet, totalt sett.

I Sverige har Bravida en marknadsandel på omkring 8 procent. Närmaste konkurrent har en uppskattad marknadsandel på drygt 6 procent.

I Norge är Bravidas marknadsandel omkring 2 procent. Den konkurrent som har störst marknadsandel totalt sett, cirka 6 procent, har en teknisk bredd som motsvarar Bravidas.

INSTALLATIONSMARKNADEN I NORDEN, FÖRDELAT PER TEKNIKOMRÅDE



Källa: Industrifakta 2007

I Danmark är Bravida störst på marknaden, med en andel på cirka 4 procent. De tre närmaste konkurrenterna är jämnstora med en marknadsandel på drygt 2 procent var.

Efterfrågan

Miljö- och energimedvetenheten har fått ett större fokus i samhället under senare år. För Bravidas del innebär det att kunderna i högre utsträckning efterfrågar tjänster som är relaterade till effektivare energianvändning. Det är också troligt att fler fastighetsägare kommer att investera i lösningar som minskar fastigheternas driftskostnader på sikt.

Enligt Industrifakta finns det bara i Sverige mer eller mindre omfattande renoveringsbehov för omkring en miljon bostäder som byggdes under perioden 1965–1975. Vanligt förekommande åtgärdsbehov är bland annat upprustning av badrum, tekniska installationer och energibesparande åtgärder.

Styrkor

En av Bravidas främsta styrkor är den starka lokala representationen. Genom att finnas på

160 platser över hela Skandinavien arbetar Bravida alltid nära kunden, som kan dra nytta av hela företagets samlade kompetens.

Bravida kan ta sig an omfattande projekt och kombinera specialistkompetens inom flera olika teknikområden. Kunden får därmed pålitliga helhetslösningar.

För att säkerställa att erbjudandet alltid är optimalt, genomförs alla projekt enligt tydliga beskrivningar och väl beprövade metoder. Därför är det enkelt och tryggt att anlita Bravida.

Utmaningar

Under 2009 kommer efterfrågan på installationsmarknaden successivt att avmattas. Bravida började tidigt anpassa organisationen till konjunkturförändringen genom ett ökat fokus på försäljning, sänkta kostnader och en fortsatt utveckling av serviceverksamheten. Men en lågkonjunktur kan även innebära nya möjligheter att stärka marknadspositionen, till exempel genom förvärv på befintliga och nya geografiska marknader.

” Genom att finnas på 160 platser över hela Skandinavien arbetar Bravida alltid nära kunden.”



Verksamhetsbeskrivning

Bravidas kärnverksamhet är installations- och servicetjänster inom el, värme och sanitet (vs) samt ventilation. Genom att kombinera dessa teknik- och tjänsteområden tar Bravida ett helhetsgrepp om en fastighets tekniska funktion.

Teknikområden och funktionslösningar

Inom de tre teknikområdena, el, vs och ventilation, erbjuder Bravida allt från kompletta helhetslösningar med totalansvar till mindre serviceuppdrag. Bravida verkar över hela installationsprocessen, från design och projektering till installation och service.

Bravidas funktionslösningar utgår från ett eller flera av de tre teknikområdena: el, vs och ventilation. En funktionslösning kan innebära att kunden köper en viss funktion, till exempel 20 grader varmt inomhus, en viss ljusstryka eller god luftkvalitet.

Varje lösning anpassas till de specifika behov och förutsättningar som finns i bostäder, offentliga lokaler, kontor, industrier och anläggningar.

Teknikområden

El – Bravida projekterar och installerar alla slags elsystem och kompletta lösningar inom ljus, kraft och värme. Kompetens finns inom både starkström och svagström. Bravida kan ta fram allt från specialanpassad belysning för idrottsarenor, till övervakningsanläggningar och lösningar inom it och telefoni.

Inom säkerhet, där larm, tillträde och övervakning ingår, erbjuder Bravida lösningar som skapar trygghet och som ger företag kontroll över sina lokaler. Systemen skyddar utan att begränsa friheten för dem som vistas i lokalerna.

Vs (värme och sanitet) – Vs handlar om så mycket mer än rördragningar. Det kan till exempel gälla att utveckla intelligenta och miljövänliga energilösningar för en bra inomhusmiljö, säker tillgång till vatten eller värme och kyla. Bravida erbjuder också installationer och service för fjärrvärme och bergvärme.

Bravida har länge försett industrier och kontor med sprinkleranläggningar. En sådan lösning ger fastigheten hög säkerhet i händelse av brand och är samtidigt en fördel ur försäkringssynpunkt.

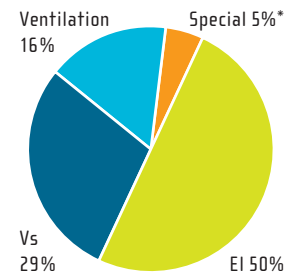
Ventilation – Kraven på energieffektiva ventilations- och klimatanläggningar ökar snabbt.

Bravida utvecklar flexibla system för en mängd olika kundgrupper, som alla har skiftande behov. Genom att fokusera på analys och erbjuda regelbunden service, förebyggande underhåll och tidiga åtgärder ser Bravida till att varje ventilationsanläggning utnyttjas optimalt. Det leder till en effektiv energianvändning, ett behagligt inomhusklimat samt besparingar i pengar och miljö.

Kombinationer – Några av de funktionslösningar som kombinerar flera teknikområden är energioptimering och teknisk fastighetservice.

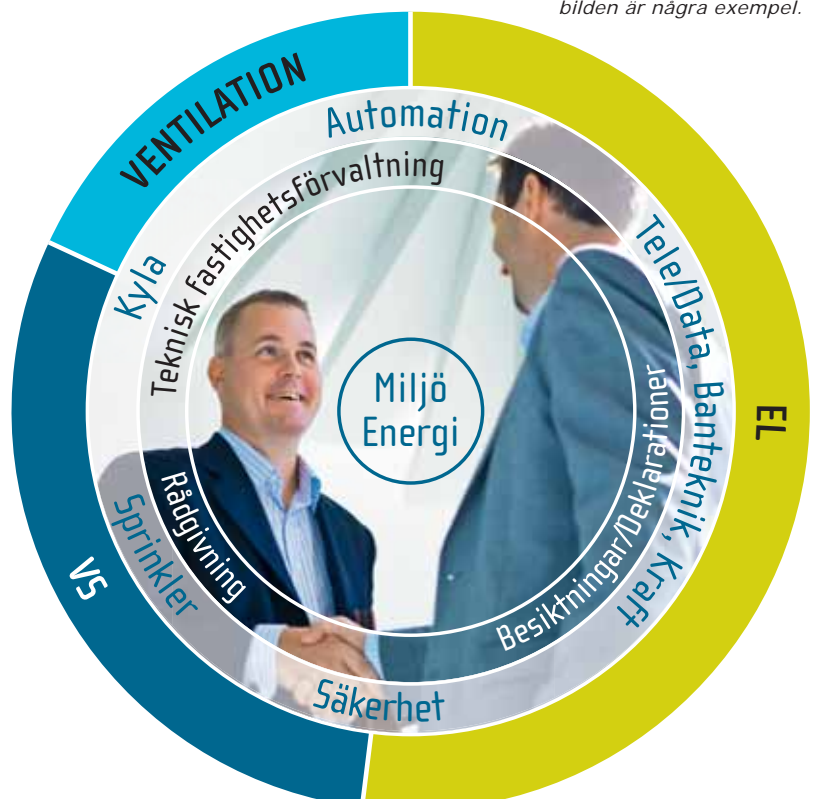
Energikostnaderna står för en allt större del av fastigheters totala driftkostnader. Därmed ökar kraven på energieffektiva installationer.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING



* I Special ingår brand och säkerhet, teknisk fastighetsförvaltning, rådgivning och tekniska konsulttjänster.

Bravidas erbjudande innefattar funktionslösningar inom teknikområdena el, vs och ventilation. Funktionslösningarna i bilden är några exempel.



Bravida erbjuder specialistkompetens inom alla de teknikområden som ingår i en energioptimeringsprocess. Genom att energioptimera en anläggning görs både ekonomiska och miljömässiga besparingar.

Fastighetsägare kan också låta Bravida ta ett totalansvar för all teknisk fastighetservice. Det innebär allt från löpande förvaltning till att få samtliga system att samverka.

Installationsprojekt och service

Bravida erbjuder installation och service inom teknikområdena el, vs och ventilation.

Med installationsprojekt avser Bravida ny- och ombyggnation av tekniska system i fastigheter och anläggningar. I de fall då kunderna inte själva sört för projektering, kan Bravida även genomföra samtliga steg av ett projekt, från design till installation.

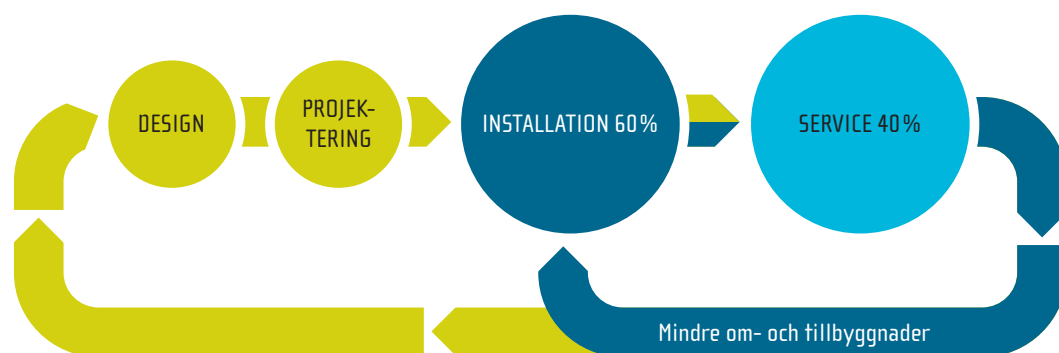
Bravida definierar service som drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av fastigheters och anläggningars installationer.

Vid drift genomförs regelbunden tillsyn och skötsel. Tillsyn innebär att säkerställa att de olika komponenterna upprätthåller rätt funktion. Skötsel innefattar justering och byte av förbrukningsmaterial, till exempel filter.

Underhåll innebär att bibehålla komponenters funktion. Det kan sträcka sig från akuta åtgärder till planerat underhåll.

Mindre ombyggnationer handlar om att ersätta ett helt, eller större delar av ett tekniskt system, alternativt utbyggnad av ett befintligt.

Genom regelbunden service minskas kundernas driftkostnader och livslängden på installationerna förlängs.



Inom installationsprojekt finns det även inslag av service och vice versa.

Skandinavisk täckning

Alla Bravidas kontor erbjuder installationer och underhåll av system inom ett eller flera av de tre teknikområdena. Det innebär till exempel att de som äger eller förvaltar fastigheter och anläggningar över hela Skandinavien kan erbjudas heltäckande serviceavtal med Bravida.

Helhetslösningar

Bravida har under lång tid byggt upp en bred och kvalificerad teknisk kunskap vilket gör att Bravida har ett konkurrenskraftigt och i det närmaste unikt erbjudande på den skandinaviska marknaden.

Genom att ansvara för samordning av tekniker och montörer från olika teknikområden, får kunderna en enda partner att vända sig till – en partner som kan ta ett naturligt helhetsgrepp om hela kedjan, från projektering till installation och service.

Bravidas helhetsgrepp skapar uthålliga, väl fungerande och kostnadseffektiva lösningar. Noggranna analyser och förebyggande underhåll gör också att driftstörningar kan undvikas.

För att säkerställa att kunden alltid får ett optimalt erbjudande genomförs alla projekt enligt gemensamma och enhetliga metoder. Det leder till en jämn och hög kvalitet på de tjänster som levereras, oavsett var i Skandinavien kunden befinner sig.

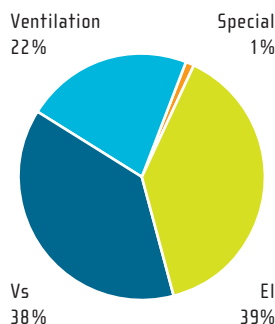


” Bravida har ett konkurrenskraftigt och i det närmaste unikt erbjudande på den skandinaviska marknaden.”

Division Nord

Efterfrågan på installations- och servicemarknaden under 2008 var god och ett flertal större projekt genomfördes. Under senare delen av året skedde en avmattning på marknaden och under 2009 förväntas en fortsatt nedgång.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL AV DIVISIONENS OMSÄTTNING



Marknadsutveckling

Efterfrågan på installationsmarknaden skilde sig kraftigt mellan de offentliga- och privata segmenten. Om- och tillbyggnader av till exempel kommersiella fastigheter senarelades och stoppades i vissa fall.

Däremot var efterfrågan inom det offentliga segmentet god, eftersom det finns ett omfattande behov av renovering och modernisering av bland annat skolor samt vård- och omsorgsbyggnader.

På de större orterna var efterfrågan fortfarande god inom det privata segmentet, däremot var efterfrågan mycket låg i de mindre industri- och städerna och i Mälardalsområdet.

Servicemarknaden var dock stabil och dessutom ökande. Detta beroende bland annat på regeringens stimulansåtgärder och på att kunderna lägger större vikt vid underhåll av de tekniska installationerna.

Resultatutveckling

Divisionen hade en stabil omsättning på 2 137 (2 104) MSEK. EBITA uppgick till 117 (145) MSEK, vilket innebär en marginal på 5,5 (6,9) procent. Resultatförsämringen relateras till nedskrivningar av projekt samt avsättning för att omstrukturera förlustenheter.

Större projekt under 2008

Under året genomfördes ett flertal större projekt. Bravida deltog bland annat i en omvandling av det nedlagda kasernområdet P10 till Campus Strängnäs, där kommunen förlägger ett utbildningscentrum. Bravidas uppdrag var att utföra el-, vs-, ventilations-, kyl samt styr- & reglerinstallationer.

Ett ramavtal tecknades också med det kommunala bostadsbolaget Lulebo för service och underhåll av vs, el, ventilation, kyla och styr- & regler. Ramavtalet är på två år med en option på förlängning med ytterligare två år.

Efterfrågan under 2009

Inför 2009 har divisionen en orderstock motsvarande den inför 2008. Serviceandelen förväntas öka inom samtliga teknikområden.

Efterfrågan på nyinstallationer bedöms mattas av under första halvåret 2009. Trots oron inom finanssektorn och det rådande konjunkturläget finns tillväxtpotentialer inom energiområdet och offentliga sektorn för reparation, om- och tillbyggnad (ROT).

Planerat underhåll förväntas öka inom såväl det offentliga som det privata segmentet, vilket bidrar till en stabil prisnivå för service. Klimatdebatten och stigande energipriser har lett till ökad efterfrågan inom energiområdet, för såväl energideklarationer av fastigheter som installationer för energioptimering.

Kommande projekt

Under 2009 kommer flera stora projekt med en bred geografisk spridning att fortgå, till exempel installationer i Hageby Centrum i Norrköping (läs mer på sida 15), ett samordnat el- och vs-projekt vid Kumlafängelset och ett komplett installationsåtagande på äventyrsbadet i Sundsvall. Bravida har även fått i uppdrag av LKAB att ersätta och komplettera den befintliga pumpstationen i Malmberget.

DIVISIONSÖVERSIKT

OMSÄTTNING	EBITA-MARGINAL	ORDERINGÅNG	ORDERSTOCK	ANDEL AV KONCERNEN
2 137	5,5%	2 164	714	Omsättning, 2 137 MSEK
				EBITA, 117 MSEK
				Medelantal anst. 1 623
				20%
				19%
				20%

” Vi går nu stärkta in
i 2009 inom båda
våra kärnområden,
installation och service.”



Walter Eriksson, Säljare

BRAVIDA VERKAR UTAN ATT MÄRKAS

Bravida har fått i uppdrag att utföra alla elinstallationer i nya Hageby Centrum i Norrköping. Ordervärdet är cirka 70 MSEK. Projektet omfattar alla typer av elinstallationer, allt ifrån mellanspänning till teleanläggningar. Arbetet beräknas

vara klart 2010 och omfattar flera byggnader med en total yta på 75 000 kvm. Bravida har över 25 elektriker som arbetar med projektet. En utmaning är att minimera störningar i butikernas verksamhet eftersom de är öppna som vanligt.

Exempelvis har de tre stora transformatorerna för ström-tillförsel placerats på taket. Detta för att garantera besökarnas säkerhet och för att spara lokalutrymme.

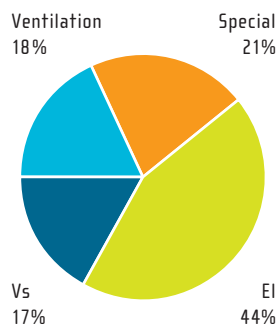


Foto: Steen & Ström Sverige

Division Stockholm

Under större delen av 2008 rådde hög aktivitet inom byggnation av kommersiella lokaler och fastigheter i Stockholmsregionen. Under årets senare del avmattades dock marknaden.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL AV DIVISIONENS OMSÄTTNING



Marknadsutveckling

Efterfrågan på installations- och servicetjänster var mycket god under 2008. Divisionen stärkte sin position genom att teckna ett antal stora ordrar. Under slutet av året, däremot, bidrog den allmänna konjunkturedgången starkt till en avmattning av marknaden. Dessutom färdigställdes rekordmånga bostadsprojekt som påbörjades under 2006 och 2007.

Serviceverksamheten i division Stockholm utvecklades också positivt under 2008 och ett flertal avdelningar hade rekryteringsbehov under större delen av året.

Resultatutveckling

Divisionen inledde året relativt svagt med låg produktion och nedskrivningar av några större projekt. En återhämtning skedde dock under fortsättningen av året, mycket tack vare en god utveckling inom elinstallationsområdet. Årets omsättning ökade med 7 procent till 2 050 (1 922) MSEK, med en EBITA-marginal på 5,9 (5,8) procent. Resultatet uppgick till 121 (112) MSEK. I resultatet ingick en realisationsvinst på 6 MSEK från försäljning av verksamheter. Försäljningen medförde ett omsättningsbortfall på cirka 40 MSEK.

Större projekt under 2008

Under året tecknades ett antal rikstäckande serviceavtal med ett flertal ledande företag.

Divisionen fick även i uppdrag att ansvara för samtliga installationer i samband med ombyggnationen av S:t Görans sjukhus (läs mer på sida 17).

Ytterligare exempel är el- och vs-installationerna vid byggandet av Europas modernaste pendeltågsdepå i Södertälje hamn. Bravida utförde även alla installationer i Kista Mässan, det nya högteknologiska mässcentrumet i Stockholm.

Efterfrågan under 2009

Installationsmarknaden i stockholmsregionen förväntas mattas av kraftigt under senare delen av 2009 då flertalet stora bostadsprojekt som pågått under senare år avslutas. Marknaden påverkas även av finanssektorns avvaktande inställning till investeringar.

Under året kommer ett antal mycket stora installationsentreprenader att handlas upp inom infrastruktur och offentlig förvaltning. Dessa projekt kommer att hålla sysselsättningen i branschen uppe under många år och med stor sannolikhet leda till flera nya uppdrag för Bravida.

Kommande projekt

Bravida har en stor orderstock inför 2009 från ordrar som tecknades under slutet av 2008. Liljeholmens centrum i Stockholm färdigställs och invigs mot slutet av året och ett antal andra projekt, för byggande av kontor och kommersiella lokaler, påbörjas och pågår under 2009. Divisionen fortsätter att fokusera på att sälja och marknadsföra mindre serviceuppdrag, energioptimering och tjänster inom fastighetsdrift.

DIVISIONSÖVERSIKT

OMSÄTTNING	EBITA-MARGINAL	ORDERINGÅNG	ORDERSTOCK	ANDEL AV KONCERNEN
2 050	5,9%	1 872	770	Omsättning, 2 050 MSEK
				EBITA, 121 MSEK
				Medelantal anst. 1 310
				20%
				20%
				16%

” Divisionen fortsätter att fokusera på effektiva inköp, intensifierad servicesatsning, fastighetsdrift och energioptimering.”



Viktor Borggren, Ventilationsmontör

S:T GÖRANS SJUKHUS VALDE BRAVIDA

När S:t Görans akutsjukhus i Stockholm byggdes om till ett högteknologiskt sjukhus fick Bravida i uppdrag att ansvara för samtliga installationer av el, vs, ventilation, sprinkler och automation. Ordervärdet var cirka 60 MSEK. Under

projektets gång arbetade över 60 montörer från de olika teknikområdena tillsammans. En förutsättning för att få uppdraget var att arbetet skulle utföras under mycket kort tid. Dessutom ställs det alltid höga installationskrav

på såväl kvalitet som säkerhet på moderna vårdavdelningar. Beställaren, fastighetsförvaltaren Locum, ansåg att Bravida tack vare sin organisation, kompetens och storlek bäst uppfyllde dessa krav.

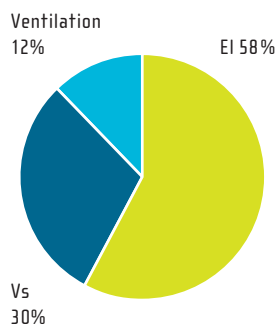


Foto: S:t Görans Sjukhus

Division Syd

Divisionen hade en mycket god utveckling under 2008. Ett flertal strategiskt viktiga avtal tecknades som förstärker divisionens marknadsposition i södra Sverige.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL AV DIVISIONENS OMSÄTTNING



Marknadsutveckling

Divisionen hade under året en hög beläggning, bra tillväxt och ökade marginaler. Den största tillväxten skedde inom serviceverksamheten. Inom storstadsregionerna var efterfrågan relativt god under större delen av året. Dock noterades en ökad prispress under årets sista kvartal.

Resultatutveckling

Samtliga regioner hade bra volym, hög produktionstakt och god resultatutveckling. Därmed ökade årets omsättning med 9 procent till 3 122 (2 877) MSEK, med en EBITA-marginal på 6,7 (5,3) procent.

Större projekt under 2008

Divisionen fick i uppdrag att installera alla el-, vs-, ventilations- och säkerhetslösningar i Malmös nya evenemangsarena och dessutom ett femårigt serviceavtal (läs mer på sida 19). Arenan har i media uppmärksammats för sin moderna design och teknik.

Divisionen genomförde också cirka 450 000 elmätarbyten i Småland och Västra Götaland. Därmed är Bravida en av de största aktörerna på marknaden för elmätarbyten. Dessutom tecknades ett femårigt avtal för underhåll och service av mätare.

Efterfrågan under 2009

Inför 2009 har divisionen en stor orderstock som ger en stark grund för kommande verksamhetsår. I början av 2009 väntas efterfrågan vara god,

men förväntas successivt att minska på grund av lågkonjunkturen. Större infrastrukturprojekt kommer dock att bidra till att aktiviteterna hålls uppe i södra Sverige. Marknaden för planerat underhåll kommer att vara fortsatt stabil.

Efterfrågan inom ROT-marknaden förväntas öka, både inom den privata och offentliga sektorn. De av regeringen beslutade stimulans-åtgärderna kommer säkerligen att påverka detta.

Divisionen ser en ökad efterfrågan inom serviceverksamheten, både inom drift och underhåll av fastigheter. Under 2008 noterades ett ökat intresse för Bravidas helhetserbjudande med el, vs och ventilation, inom framförallt serviceverksamheten.

Kommande projekt

Under 2009 kommer divisionen att arbeta med ett flertal stora projekt, till exempel installation av el, vs, ventilation och brandlarm i samband med byggandet av Ikeas nya varuhus i Malmö. Andra intressanta uppdrag är ett vs-projekt vid Lunds universitet och ett samordnat projekt i Serveras 60 000 kvadratmeter stora logistikanläggning i Halmstad. I Jönköping har Bravida fått i uppdrag att konvertera 1 400 lägenheter befintliga värmesystem till vattenburet.

DIVISIONSÖVERSIKT

OMSÄTTNING	EBITA-MARGINAL	ORDERINGÅNG	ORDERSTOCK	ANDEL AV KONCERNEN
3 122	6,7%	3 153	1 155	Omsättning, 3 122 MSEK
				30%
				EBITA, 211 MSEK
				34%
				Medelantal anst. 2 283
				28%

” Större infrastrukturprojekt bidrar till att hålla marknaden uppe i södra Sverige.”

Martin Brandberg, Serviceelektriker

BRAVIDA INSTALLERAR I EUROPAS MODERNASTE ARENA

Bravida fick i uppdrag av byggherren Percy Nilsson att leverera el, vs och ventilation vid byggandet av nya Malmö Arena. Ordervärdet uppgick till cirka 200 MSEK. Volymen, logistiken och de höga höjderna var projektets största utmaningar. Den 57 000 kvm

stora arenan med plats för 15 000 besökare ställer höga krav på installationerna. Till exempel flexibel ljussättning, väldimensionerad vs-teknik, god luftkvalitet och behaglig inomhustemperatur. Dessutom tillhandahåller Bravida säkerhetslösningar för bland

annat passage och tillträde. Arenan invigdes under 2008 och är en multiarena med allt från sportevenemang till konserter och mässor. Bravida erhöll också serviceavtalet för arenan.

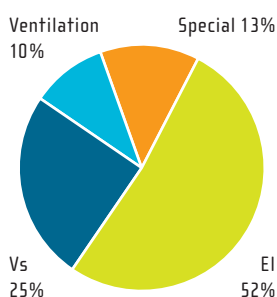


Foto: Parkfast/ Malmö Arena

Division Norge

Genom att fokusera på anbudsprocessen har Bravida i Norge fått bättre kontrakt med mindre risk och högre lönsamhet. Dock minskade installationsvolymen under året.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL AV DIVISIONENS OMSÄTTNING



Marknadsutveckling

Efterfrågan var god inom kontor och förvaltning medan bostadsmarknaden var svag. Den norska verksamheten är idag inte särskilt exponerad mot ny- och ombyggnation av fastigheter, utan har istället en tydlig inriktning mot service. Det innebär att divisionen inte har berörts av konjunkturnedgången på samma sätt som många andra installationsföretag.

Genom ett ökat fokus på anbudsprocessen har divisionen fått kontrakt med minskad risk och högre lönsamhet, men volymen för installationsprojekt har dock minskat. Verksamheten har också inriktats allt mer mot den offentliga sektorn.

Resultatutveckling

Divisionen vände föregående års negativa resultat till ett positivt resultat för 2008. Årets omsättning minskade med 6 procent i lokal valuta till 1 195 (1 257) MSEK, med en EBITA-marginal på 3,9 (-2,0) procent.

Resultatförbättringen härrör från en omstrukturering av verksamheten som gjordes 2007. Verksamheten konsoliderades kring en frisk kärna genom avveckling och försäljning av avdelningar som inte hade förutsättningar att klara Bravidas lönsamhetskrav. Åtgärder vidtogs också för att effektivisera administration, arbetsmetoder och rutiner.

Större projekt under 2008

Under året arbetade divisionen med ett flertal intressanta projekt. I Trondheim fick Bravida i

uppdrag att utföra alla elinstallationer vid utbyggnaden av Rica Nidelven Hotel (läs mer på sida 21). Ett annat stort projekt är Storøya lokalcenter på Fornebu utanför Oslo, där skola, förskola, sporthall, bibliotek och familjecentrum ska byggas. Bravida ansvarar för all installation av el, vs och ventilation. Bravida har även tecknat ett treårigt ramavtal avseende ombyggnad av klimatanläggningar på flera av StatoilHydros oljeplattformar i Nordsjön.

Efterfrågan under 2009

Att efterfrågan på installationsmarknaden minskar förväntas få ett tydligt genomslag under andra halvåret 2009. Stora offentliga investeringar och tidigareläggningar av projekt har utlovats av norska staten. Under 2009 väntas även efterfrågan på servicemarknaden vara stabil eller öka.

Division Norge har en stor andel serviceverksamhet. Detta är en god utgångspunkt för den fortsatta satsningen, då kampen om kunderna hårdnar i takt med att konjunkturen försämras.

Kommande projekt

Divisionen har fått i uppdrag av Statens Vegvesen att utföra elinstallationerna i Björvikatunneln i Oslo. Arbetet ska vara färdigt till 2011. Bravida har också ingått ett avtal med Statkraft om installation av nya säkerhetssystem på tre kraftstationer. Dessutom finns option på ytterligare installationer för Statkrafts räkning.

DIVISIONSÖVERSIKT

OMSÄTTNING	EBITA-MARGINAL	ORDERINGÅNG	ORDERSTOCK	ANDEL AV KONCERNEN
1 195	3,9%	1 064	320	Omsättning, 1 195 MSEK
				EBITA, 47 MSEK
				Medelantal anst. 984
				11%
				8%
				12%

” Genom att öka fokus på anbudsprocessen har divisionen fått kontrakt med minskad risk och högre lönsamhet.”



Ulf Timgren, Vs-montör

BRAVIDA FÖRNYAR RICA HOTEL I TRONDHEIM

Rica Nidelven Hotel valde Bravida för elinstallationerna när hotellet skulle göra en större tillbyggnad. Hotellet som är ett av Trondheims största affärshotell har uppfört en ny flygel på 8 000 kvadratmeter. Den rymmer en stor och modern konferensavdelning

med plats för 500 personer samt 128 nya designade hotellrum. Ordervärdet uppgick till cirka 10 MNOK. Hotellet som ligger i centrum och sträcker sig 17 meter ut i Nidelven hade mycket speciella krav som Bravida kunde uppfylla.

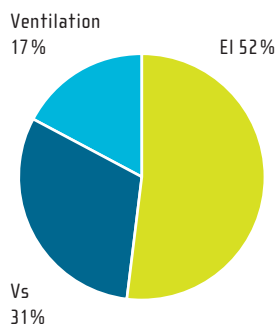


Foto: Rica Hotel

Division Danmark

Den danska byggbranschen står inför en markant inbromsning under 2009 jämfört med rekordåren 2007–2008, då man upplevde en stor tillväxt. Avmattningen märktes redan under sista kvartalet 2008.

TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL AV DIVISIONENS OMSÄTTNING



Marknadsutvecklingen

För första gången på många år stagnerade den danska byggbranschen, där bostadsmarknaden bromsade upp helt. Även ROT-marknaden (reparation, om- och tillbyggnad) dämpades från en hög nivå. Nedgången av bostadsbyggandet innebar en ökad konkurrens och prispress inom hela installationsbranschen, dock med stora lokala variationer. Efterfrågan på service- och underhållstjänster var stabil.

Resultatutveckling

Divisionen hade en positiv resultatutveckling jämfört med föregående år. Omsättningen uppgick till 2 099 MSEK, vilket motsvarade en ökning med 2 procent i lokal valuta. EBITA-marginalen förbättrades till 4,4 (3,4) procent, bland annat som en följd av en god resultatutveckling på Jylland och Fyn.

Större projekt under 2008

Under året arbetade Bravida bland annat med de tekniska installationerna i KLP-bygget, en sjuvånings kontorsfastighet på 28 000 kvm. Alla installationer i byggnaden projekterades och ritades i 3D-format, något som är nytt för installationsbranschen.

Ett annat spännande projekt var att byta ut det gamla värme- och ventilationssystemen i 1700-tals slottet Amalienborg. En utmaning var att installera ett modernt och energieffektivt system och att samtidigt bevara slottets unika särdrag. Divisionen fick även i uppdrag att energioptimera det nybyggda rådhuset i Hillerøds kommun (läs mer på sida 23).

Bravidas landsomfattande serviceavtal i

Danmark blir allt fler. Under 2008 ingicks ett avtal med byggvarukedjan Bauhaus om att hantera det förebyggande underhållet på alla installationer på de 13 verksamhetsorterna i Danmark.

Efterfrågan under 2009

Byggbranschen kommer att uppleva en fortsatt negativ utveckling på den privata sidan, främst beroende på den kärva danska bostadsmarknaden. Inom den offentliga verksamheten kommer det att finnas en stor potential inom bland annat utbyggnad och förbättring av infrastruktur. Dessutom behöver det offentliga fastighetsbeståndet genomgå omfattande renoveringar, vilket också ger stora möjligheter.

Efterfrågan på installationer förväntas ligga på ungefär samma nivå som under 2008.

Service marknaden förväntas minska något men ett ökat politiskt fokus på energioptimering av fastigheter kan bromsa den negativa utvecklingen.

Kommande projekt

Danmarks fjärde största stad, Ålborg, moderniserar hamnområdet både vad gäller bostäder och kommersiella lokaler. Bravida arbetar med de två största byggprojekten i hamnen, ett kulturcenter på 12 000 kvm och ett butikscenter på 65 000 kvm. Bravida ska utföra all installation av el, vs och ventilation, sprinkler och kyla.

DIVISIONSÖVERSIKT

OMSÄTTNING	EBITA-MARGINAL	ORDERINGÅNG	ORDERSTOCK	ANDEL AV KONCERNEN
2 099	4,4%	2 107	688	Omsättning, 2 099 MSEK
				EBITA, 93 MSEK
				Medelantal anst. 1 781
				20%
				15%
				22%

” Bravidas lands-
omfattande
serviceavtal i Danmark
blir allt fler.”



Ingrid Bilkenroth,
HR-specialist

BRAVIDA ENERGIPTIMERAR I HILLERØD

Bravida fick i uppdrag att energioptimera det nybyggda rådhuset i Hillerøds kommun i Danmark. Arbetet innebar att installera intelligenta el-, vs- och ventilationslösningar. Exempel på lösningar var att

regnvatten samlas upp för att användas som spolvatten i toaletter och att belysningen regleras automatiskt beroende på ljusinsläppet utifrån. Nya och bättre möjligheter att minska koldioxidutsläppen

gör att allt fler kunder lägger fokus på denna typ av energi- och kostnadsbesparande installationer.



Foto: Morten Bak

Risker och möjligheter

Det finns flera olika faktorer och förhållanden som har betydelse för utvecklingen och lönsamheten inom Bravida och branschen som helhet. Rätt hanterade kan dessa risker förbytas i möjligheter.

Marknadsrisk

Krisen på de globala finansiella marknaderna som blossade upp under hösten 2008 har dragit in större delen av världsekonomin i en lågkonjunktur. Detta visar hur beroende de skandinaviska ekonomierna är av omvärldsfaktorer.

Svängningar i det allmänna konjunkturläget påverkar installationsbranschen som är känslig för marknadssvängningar och politiska beslut som kan påverka efterfrågan på nyproduktion av bostäder och lokaler samt investeringar från industri och offentlig verksamhet. Efterfrågan på service- och underhållsarbeten påverkas inte i lika hög grad av konjunktursvängningar.

Operativa risker

De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten, såsom anbudsgivning, prisrisker, kapacitetsutnyttjande och vinstavräkning. Hanteringen av dessa risker är en del av Bravidas löpande verksamhetsprocess.

Anbudsgivning

En installationsverksamhet utsätts alltid för kommersiella och produktionsmässiga risker. För att minska dessa har Bravida upprättat processbeskrivningar och checklistor som säkerställer att riskerna är identifierade och prissatta redan i de anbud som lämnas.

Merparten av Bravidas omsättning kommer från installationsprojekt där kontraktssummorna ofta är fasta, utan möjlighet till prisjusteringar för kostnadsökningar. Denna volym är känslig för oförutsedda kostnadsökningar för material, underentreprenörer eller löner. Bravida begränsar riskerna genom att effektivisera inköpsrutinerna samt sträva efter att handla upp material och underentreprenörer i ett så tidigt skede som möjligt. I serviceuppdrag är prisriskerna lägre eftersom fakturering ofta sker till löpande priser.

Projekt

Bravida tillämpar successiv vinstavräkning i projekten. Vinstavräkningen baseras på projektens färdigställandegrad samt slutprognos. En väl utvecklad process för uppföljning av

prognoser för projekten är avgörande för att begränsa risken för felaktig vinstavräkning. Bravida tillämpar fortlöpande uppföljning av projektens ekonomiska status för att säkerställa att projektkalkyler inte överskrids. Dessutom finns kvalitetssystem som anvisar processer från projektens början till slut, för att säkerställa en effektiv produktion. Bravida genomför stickprovsvis projektsäkringar i syfte att säkerställa en hög kvalitet i projektgenomförandet. Detta minskar risken för reklamationer och garanti-kostnader.

Kapacitetsutnyttjande

Kapacitetsutnyttjandet påverkas i hög grad av efterfrågan på den lokala marknaden. En oförutsedd nedgång i efterfrågan och kapacitetsutnyttjandet medför oftast ett intäktsbortfall som kortsiktigt inte kan pareras med motsvarande kostnadsminskning. Bravida motverkar dessa risker genom löpande resursplanering samt nyttjandet av underentreprenörer för att kapa produktionstopparna.

Branschstruktur

Installationsbranschen består av tusentals små samt ett fåtal större företag. Det innebär att det finns möjligheter för konsolideringar.

Försäkringar

Bravida har ett för verksamheten fullgott försäkringsskydd omfattande bland annat ansvars-, entreprenad- och egendomsförsäkring.

Medarbetare

Bravida är ett kunskapsbaserat företag som är beroende av ett antal nyckelpersoner. Företagets strategi är att attrahera, utveckla och behålla nyckelpersoner bland annat genom kompetensutveckling och genom att erbjuda interna karriärmöjligheter.

Under 2008 svarade personalkostnaderna för 46 procent av rörelsekostnaderna. Bravidas medarbetare har en snittålder på 41 år.

De närmaste åren kommer många medarbetare som är födda på 1940-talet att gå i pension. För att skapa beredskap inför dessa stora

pensionsavgångar satsar Bravida successivt på att rekrytera och utveckla yngre medarbetare. Det finns generellt ett utbildningsproblem, då det är för få personer som utbildar sig till montörer. Andelen unga ingenjörer i branschen är också låg, men Bravidas storsatsning i programmet Unga Ingenjörer, gör att fler av dem lockas till företaget.

Personalen är Bravidas viktigaste produktionsresurs. Bravida har en ständig beredskap för att anpassa resurserna efter förhållandena på marknaden.

It-säkerhet

Säkerheten inom it utgör ett ständigt växande inslag i Bravidas verksamhetsprocesser. Möjligheterna till effektiviseringar med hjälp av it bedöms fortfarande som betydande, inte minst inom serviceområdet. Samtidigt ökar beroendet av teknik, vilket gör verksamheten mer sårbar. Bravida har outsourcat kommunikationsnät och drift av it-system och ställer genom avtal höga krav på tillgänglighet och säkerhet.

Finansiella risker

De finansiella riskerna är kopplade till verksamhetens kapitalbindning och kapitalbehov. Koncernens finansiella risker såsom ränte-, valuta-, likviditets- och finansieringsrisker hanteras centralt i syfte att minimera och kontrollera riskexponeringen. Kreditrisk i affärsverksamheten hanteras lokalt.

Valutarisk

Valutarisk är risken att förändringar i valutakurser påverkar koncernens resultaträkning, balansräkning eller kassaflöde negativt. Det finns två huvudtyper av valutarisk, transaktionsexponering och omräkningsexponering.

Transaktionsexponering uppstår när inköp och försäljning sker i olika valutor. Huvuddelen av Bravidas inköp och försäljning sker i lokal valuta på respektive marknad vilket gör att transaktionsexponeringen är begränsad.

Omräkningsexponering uppstår när tillgångar och skulder är i olika valutor och när utländska dotterbolags resultat och nettotillgångar räknas om till svenska kronor. För koncernen uppstår omräkningsrisker i dotterbolagen i Norge och Danmark.

Ränterisk

Ränterisk är risken för att förändringar i räntan påverkar koncernens finansnetto negativt. Koncernens finansieringskällor är främst eget kapital, kassaflöde från den operativa verksamheten och extern upplåning. Eftersom upplåningen är räntebärande innebär det att koncernen utsätts för en ränterisk. En förändring av låneräntan under 2009 med en procentenhet skulle ge en resultateffekt före skatt på cirka 3 MSEK, allt annat lika.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att affärspartners inte kan fullfölja sina åtaganden. Detta gäller till exempel kundfordringar och finansiella placeringar. För Bravida utgörs kreditrisken främst av kundfordringar.

Bravida har en bred kundportfölj bestående av offentliga företag och myndigheter, privata företag samt i begränsad utsträckning privatpersoner. Kunder och samarbetspartners kreditvärderas i samband med större engagemang. Under en djup lågkonjunktur ökar riskexponeringen. För att minska denna risk eftersträvar Bravida också förskottsbetalningar och betalningsgarantier, särskilt för större fastprisprojekt.

Likviditetsrisk

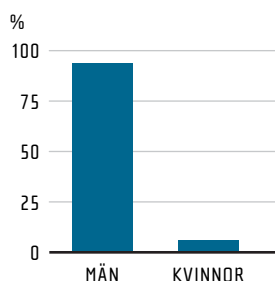
Likviditetsrisk är risken att koncernen inte har tillgång till likvida medel för förutsedda och oförutsedda betalningar. För att möta denna risk har koncernen slutit avtal om sammanlagda checkkrediter på 433 MSEK. De likvida medlen uppgick per den 31 december 2008 till 650 MSEK. I tillägg uppgick den outnyttjade checkkrediten till 399 MSEK.

Känslighets- och riskanalys	Förändring +/- %	Resultateffekt före skatt +/- MSEK
Omsättning (EBITA-marginal konstant)	1 %	6
EBITA-marginal (kostnaderna konstanta)	1 %-enhet	113
Lönekostnader (allt annat konstant)	1 %	45
Material och underentreprenörer (allt annat konstant)	1 %	42
Andel produktiv montörstid (antal anställda konstant)	1 %-enhet	66
Låneränta (nettolåneskuld konstant)	1 %-enhet	3

Medarbetare

Medarbetarna är Bravidas största tillgång. Därför görs flera satsningar för att attrahera och behålla branschens mest kompetenta medarbetare.

KÖNSFÖRDELNING

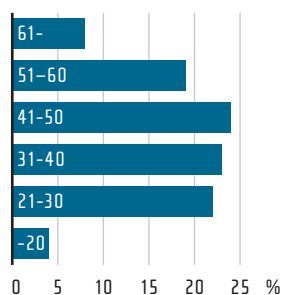


Likabehandling

Bravida har under 2008 tagit fram en likabehandlingsplan, det vill säga en plan för att främja lika möjligheter och rättigheter för alla medarbetare och för dem som söker anställning i företaget.

Andelen kvinnor är fortsatt låg bland medarbetarna. Bravida har fortlöpande kontakt med branschorganisationerna för vvs och el för att öka andelen yrkesutbildade kvinnor. Under 2009 kommer Bravida att förnya lönekartläggningen och uppdatera handlingsplanen för jämställda löner. Bravida arbetar också aktivt mot varje form av diskriminering i enlighet med den nya Diskrimineringslagen.

ÅLDERSSTRUKTUR



Medelålder: 41 år
Genomsnittlig
anställningstid: 8 år

Genomsnittligt totala
antalet medarbetare:
8 050 personer.

*I övrigt ingår medelantal
medarbetare i specialverk-
samheter.

Rekrytering

Bravida arbetar ständigt med att höja kompetensen och förmågan att leverera tjänster med hög kvalitet i alla led. En förutsättning för detta är att ha rätt medarbetare på rätt plats.

Arbetet med att införa ett gemensamt arbets sätt i rekryteringsprocessens olika steg har påbörjats. Syftet är att bland annat att förenkla och effektivisera administrationen samt höja kvaliteten i kommunikationen med både rekryteringsmarknaden och potentiella medarbetare.

Bravida strävar efter att ge goda möjligheter till karriärvägar för skickliga medarbetare, varför internrekrytering och personlig utveckling är viktigt. Intern befordran prioriteras framför extern rekrytering.

För att förenkla internrekrytering och för att säkerställa att Bravida alltid har medarbetare

med rätt kompetens har ett omfattande inventeringsarbete påbörjats.

Under året har Bravida fortsatt satsningen på att öka antalet unga ingenjörer i företaget. Bakgrunden är de tekniska förändringar som branschen står inför, förändringar som kräver fler kompetenta medarbetare. Även koncernens ålderstruktur visar behovet av att redan nu attrahera yngre välutbildade medarbetare, som på sikt kan ta sig an allt mer krävande och ledande roller inom Bravida.

Uppförandekod och värdeord

Bravidas uppförandekod fungerar som ett stöd för varje medarbetares yrkesroll och förtydligar vad företagets värderingar betyder i det dagliga arbetet. I värderingarna ingår både de värdeord företaget arbetar efter, samt ett antal regler kring hur de anställda ska hantera till exempel känslig information och eventuella gåvor.

Kompetensutveckling

Bravida ska vara en attraktiv arbetsgivare. Därför kommer bland annat årliga NMI-mätningar (nöjd-medarbetarindex) att göras i hela koncernen.

Ledarutveckling är ett prioriterat område eftersom ett av Bravidas mål är att bli självförsörjande på ledare. Under 2007 startade ett ledarutvecklingsprogram som syftar till att utbilda företagets chefer i ledarskap, personalansvar, kommunikation, motivation och konflikthantering. Drygt en tredjedel av Bravidas chefer har nu påbörjat eller avslutat programmet som löper under 18 månader och leder till en intern diplomering.

Parallellt löper flera utbildningsprogram för olika yrkesgrupper, bland annat projektledare i Sverige, som syftar till att ge fördjupade kunskaper i projektledning, ekonomi, juridik och inköp. Avdelningschefer, serviceledare och servicetekniker i hela koncernen utbildas i försäljning. I nästa steg planeras utbildningsprogram för ledande montörer.

Syftet med de interna utbildningsprogrammen är bland annat att främja nätverksbyggande inom koncernen och förankra gemensamma rutiner. Enkelt uttryckt: "Lika behov lika lösning."

Antal medarbetare	El	Vs	Ventilation	Övrigt*	Totalt
Koncerngemensamt				32	32
Sverige				37	37
Division Nord	734	529	278	82	1 623
Division Stockholm	695	219	162	234	1 310
Division Syd	1 403	612	218	50	2 283
Norge	582	184	54	164	984
Danmark	945	449	222	165	1 781
TOTALT	4 359	1 993	934	764	8 050

Värderingar och etik

Bravidas värderingar har samlats i fyra värdeord och en uppförandekod. Tillsammans genomsyrar de allt som görs och bidrar till att förtydliga Bravidas identitet. De vägleder medarbetarna i det dagliga arbetet och skapar en tydlighet i alla uppdrag.

Genom att följa värdeorden affärsmässighet, enkelhet, kompetens och stil ska Bravida bli lönsammast i branschen och marknadsledande i Skandinavien.

Affärsmässighet

Tydligt ansvar för ekonomin

I alla delar av verksamheten ses möjligheter och vägar som leder företaget framåt. Varje medarbetare tar personligt ansvar för företagets ekonomi, genom alla faser i ett projekt.

Enkelhet

Enhetligt och okomplicerat agerande

Genom enkla och okomplicerade rutiner och arbetsprocesser blir den dagliga verksamheten smidig och effektiv. Med hjälp av en enhetlig syn löser varje Bravidakontor liknande frågor på samma sätt. Mottot är "lika behov – lika lösning".

Kompetens

Kunskap, vilja och förmåga

Bravida ser alltid till att rätt kompetens finns på rätt plats för varje uppdrag. Kompetensen är organiserad för både företagets och kundens bästa. Bravida ligger steget före och tänker i nya banor. Medarbetarna samarbetar både mellan kontor och teknikområden.

Stil

Pålitlighet och uppträdande

Bravida har en tydlig affärsstil som bygger på pålitlighet och rätt uppträdande. Medarbetarna tar personligt ansvar och håller vad de lovar. I alla möten är ett vänligt och tillmötesgående sätt en självklarhet.

UPPFÖRANDEKOD

Konkurrens – Bravida följer alltid de konkurrensregler som finns på marknaden och tar tydligt avstånd från kartellverksamhet och andra otillåtna samarbeten.

Krav på ledare – Företagets ledare är förebilder och föregår med gott exempel genom att själva alltid följa de gemensamma riktlinjerna. Ledarna informerar om och ansvarar för att deras medarbetare följer riktlinjerna.

Förtrolig information – Förtroliga upplysningar som mottagits missbrukas aldrig.

Representation och tjänsteresor – Relationer till kunder och leverantörer får aldrig utvecklas på ett sådant sätt att de kan påverka beslutsprocessen eller ge någon skäl att tro att de gör det. Bravida låter inte leverantörer eller affärspartners bekosta medarbetarnas hotell eller resor. Ingen ska heller behöva fundera på om en inbjudan från Bravida faller inom lagens ramar eller inte.

Intressekonflikter – Intressekonflikter mellan anställda och företaget måste undvikas. Om personliga intressen kan komma att påverka eller av andra anses kunna påverka ett beslut, överläts beslutet till närmaste chef.

Gåvor – Bravidas medarbetare tar inte emot någon form av ekonomisk fördel från någon av företagets affärsförbindelser. Undantag är mindre gåvor vid högtidsdagar samt artiklar av obetydligt värde som till exempel reklam pennor. En gåva får inte vara något som ingår i Bravidas normala tjänsteutbud.

Sidoleveranser och spill – Leverans av artiklar ska alltid vara kopplad till ett projekt och får aldrig levereras till enskilda personer. Överleverans skickas tillbaka till leverantören och följs av kreditering.

Jämställdhet och mångfald – Bravida stödjer och respekterar internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Varje medarbetare respekteras och varje medarbetares unika kompetens ska tas till vara.

Diskriminering och trakasserier – Bravida motsätter sig alla former av diskriminering och trakasserier på arbetsplatsen.

Kvalitet och arbetsmiljö

Bravidas kvalitetsarbete bygger på förtroende, ansvar, engagemang och kompetens. De installationslösningar och tjänster som erbjuds ska uppfylla kundernas och samhällets miljökrav.

Kvalitet

Kvalitet ska genomsyra allt Bravida gör, från första kundkontakt till färdig leverans. Kvalitet är alla medarbetares ansvar samtidigt som verksamheten ska präglas av hög kompetens i dessa frågor. Målet är att varje kund i varje uppdrag ska bli nöjd.

Bravida väljer att samarbeta med leverantörer som motsvarar företagets krav på heltäckande kvalitet.

Bravida har ett heltäckande kvalitetsledningssystem som stödjer processer i olika skeden av företagets produktionen. Installationsprojekt och serviceuppdrag kvalitetsplaneras och kvalitetssäkras för att infria kundernas krav och förväntningar.

Kvalitetsarbetet för verksamheten styrs ytterst av Bravidas kvalitetspolicy.

Kvalitetsmål

För att fortlöpande bedöma och mäta kvaliteten på företagets tjänster och produkter genomför Bravida regelbundet nöjd-kund-mätningar (NKI). Sedan mätningarna påbörjades 2006 har över 1 000 projekt och serviceuppdrag i den svenska verksamheten analyserats. Under 2008 gjordes mätningar i Sverige där utfallet blev 3,9 för installationsprojekt och 4,0 (skala 0–5) för servicetjänster. Bravidas övergripande kvalitetsmål är att uppnå ett genomsnittligt NKI-värde på minst 4 för såväl projekt som serviceuppdrag. Målet är också att varje år nå ett NKI-värde som är högre än för föregående år.

Arbetsmiljö

En god arbetsmiljö bidrar till bättre hälsa, ett större engagemang och ökad trivsel. För att minska antalet sjukskrivningar och förebygga arbetsskador satsar Bravida på att öka medarbetarnas kunskap om belastningsergonomi. I Sverige har arbetet med att förbättra arbetsmiljön ytterligare intensifierats under året genom att arbetsmiljöarbetet integrerats i Bravidas verksamhetssystem. En satsning har även gjorts på utbildning av cirka 3 000 medarbetare i ergonomi. En ny rutin gällande arbetsskador, tillbud och intern utredning har införts under

slutet av året. Dessutom har arbetet med att utreda olika rapporteringsmodeller för tillbud påbörjats. Utbildningarna i BAM (Bättre Arbetsmiljö) fortsätter och genomgicks av cirka 200 medarbetare under året.

För att säkerställa uppföljningen och öka fokuseringen på arbetsmiljön har ett antal arbetsmiljöpunkter medtagits vid de interna revisionerna.

I division Danmark pågick under året en kampanj för förebyggande av arbetsplatsolyckor och säkrare arbetsmiljö. Kampanjen, med temat "Säkerhet, mitt ansvar också", innefattade bland annat internartiklar om förebyggande arbetsmiljöarbete samt affischer och sms-utskick med tankvärda budskap.

I division Norge var målet för sjukfrånvaron satt till en minskning på 10 procent jämfört med föregående år. Trots en ökad fokusering på frågan nåddes inte målet och sjukfrånvaron ökade istället. Frågan ska ges än större prioritet under kommande år.

Certifieringar

El – Alla Bravidas el-montörer är certifierade och har vidareutbildats i nu gällande regelverk för elsäkerhet.

Vs – Bravida i Sverige har blivit ackrediterade för trycksättning med gas och dessutom har samtliga vs-montörer gått utbildningen "Säker vatteninstallation" och har därmed branschlegitimation. Under 2008 har samtliga svenska vs-avdelningar blivit auktoriserade vvs-installatörer. I Danmark är Bravida auktoriserat hos Dansk VVS Kvalitet och innehar flera certifikat enligt senast gällande reglerna. I Norge har ett flertal av montörerna genomgått kurs i säker vatteninstallation.

Ventilation – Bravida har ett stort antal certifierade energibesiktningsmän som utför de lagstadgade energibesiktnings- och inventeringar som Bravida blivit ackrediterat för i Sverige. Bravida är sedan tidigare ackrediterade för kylinstallationer och service. Flertalet ventilationsavdelningar är certifierade för OVK-besiktnings (obligatorisk ventilationskontroll).

Sjukfrånvaro per schemalagd arbetstid

	2008	2007
Sverige	4,2%	4,6%
Danmark	4,9%	4,3%
Norge	7,0%	6,1%

Miljö och samhälle

Bravida arbetar med ett aktivt miljötanke som genomsyrar arbetet och omfattar allt ifrån användning av naturliga köldmedia till optimal energi-effektivitet.

Bravida arbetar för att minimera företagets miljöpåverkan och att säkerställa en långsiktig hållbar verksamhet. Under året har Bravida fortsatt att arbeta med miljömålen. Bravida identifierar, undersöker och utvärderar kontinuerligt hur företagets verksamhet påverkar miljön. Det handlar framförallt om resor, transporter, energiförbrukning vid installationer och avfall.

Bravidas installationslösningar och tjänster uppfyller gällande miljökrav, samtidigt som de ständigt utvecklas för att minska energiförbrukningen och belastningen på miljön.

Avfall

Bravidas verksamhet är för närvarande inte av den omfattningen eller av sådan art att det föreligger någon tillstånds- eller anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet, enligt den svenska miljöbalkens 9 kapitel 6 §. Verksamheten bedrivs inte heller på sådant sätt att det finns någon risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för miljö eller människors hälsa. De medarbetare som har arbetsuppgifter som kan ge upphov till betydande miljöpåverkan får lämplig utbildning.

Bravida har tillstånd att transportera avfall på väg för att ytterligare kunna tillgodose kundernas krav på miljömässiga transporter och hantering.

Prioriterat miljöarbete

Bravidas största miljöpåverkan är åtgången av fossila bränslen för verksamhetens 3 400 servicebilar i Skandinavien. Därför är det ett övergripande miljömål att minska förbrukningen av fossila bränslen för egna fordon med 3 procent jämfört med föregående år.

Energioptimering för kunder

Bravida erbjuder kunderna en totallösning för att spara energi. Genom att se anläggningen ur ett helhetsperspektiv kan Bravida hjälpa kunderna att optimera användningen av energi och minimera miljöpåverkan. Därför utför Bravida energiutredningar, incitamentsavtal, energideklarationer, driftsavtal och EPC-projekt (Energy Performance Contracting).

Bravida är ett av SWEDAC ackrediterat kontrollorgan som har oberoende energiexperter med behörighet att utfärda energideklarationer.

I energiutredningar inventeras fastigheten. Inomhusklimatet analyseras och en kartläggning över hur fastighetens energikostnader fördelar sig mellan verksamheter, lokaler och energislag görs. I nästa steg ses effektiviseringsmöjligheterna över där fokus främst ligger på de befintliga installationerna. Bravida utreder naturligtvis även vilka resultat som skulle kunna nås med eventuella ombyggnationer eller nyinstallationer. I de flesta fall går det att sänka energiförbrukningen rejält, ibland med så mycket som 50 procent.

Miljöpolicy

Bravida ska:

- Kontinuerligt förbättra miljöarbetet med tydliga mål och en löpande uppföljning av uppnådda resultat.

- Verka för att företagets leverantörer och samarbetspartners tillhandahåller miljöanpassade produkter och tjänster.

- Verka för att alla medarbetare utbildas och motiveras till att utföra sitt arbete på ett miljömässigt ansvarsfullt sätt.

- Kontinuerligt ta del av forskning och utveckling inom miljöområdet.



” Bravida arbetar för att minimera företagets miljöpåverkan.”

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Bravida AB, organisationsnummer 556713-6535, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2008.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Verksamhet

Bravida är Skandinaviens ledande installations- och serviceföretag med cirka 8 000 medarbetare på närmare 160 platser i Sverige, Norge och Danmark. Bravida levererar såväl specialisttjänster som helhetslösningar inom el, vs och ventilation och erbjuder allt från design och projektering till installation, drift och underhåll.

Uppdragen riktas främst mot kontor, offentliga lokaler, bostäder, industrier och anläggningar. Den stora geografiska täckningen i Skandinavien utgör en bas för service- och underhållsverksamheten som svarar för cirka 40 procent av Bravidas intäkter.

Inom elinstallation erbjuder Bravida kompletta lösningar för belysning, uppvärmning och energiförsörjning. Larm, övervaknings- och säkerhetssystem är snabbt växande segment som utgör ett viktigt komplement till traditionell starkströmsinstallation.

Verksamheten inom vs (värme och sanitet) omfattar kompletta lösningar för vatten, avlopp, energi, värme, sanitet och kyla. Specialistkompetens finns även för sprinklersystem, där Bravida har särskild certifiering.

Inom ventilation erbjuds behovsanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimativering. Kraven på energieffektiv ventilation ökar snabbt och Bravida utför även energideklarationer och projekt inom energiinventering och energieffektivisering.

Bravida har även kompetens inom vissa specialområden. Bravida Säkerhet är verksamma inom brand- och säkerhetsteknik. Bravida Technical Service Management (TSM) erbjuder teknisk fastighetsservice med tillsyn, underhåll och jourverksamhet. Erfator Projektledning erbjuder projektledningstjänster inom bygg- och fastighetsbranschen.

Verksamheten är organiserad i fem divisioner: division Nord, division Stockholm och division Syd i Sverige samt division Norge och division Danmark. Den operativa ledningen och administrationen sker lokalt.

Koncernens huvudkontor är placerat i Stockholm med stödfunktioner som inköp,

affärsutveckling, IT, information, HR, juridik, ekonomi och finans.

Ägarförhållande

Bravida AB är sedan december 2006 ett helägt dotterbolag till Scandinavian Installation Acquisition AB, organisationsnummer 556713-6519.

Verksamheten under året

Bravida hade en positiv utveckling jämfört med föregående år. Nettoomsättningen ökade med 4 procent. EBITA ökade med 35 procent och resultatet efter finansiella poster förbättrades med 55 procent. Kassaflödet från den löpande verksamheten ökade med 32 procent.

Den globala finanskrisen och en tilltagande lågkonjunktur medförde att efterfrågan dämpades under den senare delen av året, med en ökad prispress som följd. Orderingsången minskade med 4 procent och resursanpassningar gjordes på vissa delmarknader.

Nettoomsättning

Koncernens nettoomsättning uppgick till 10 511 (10 062). Justerat för valutaomräkningar var detta en ökning med 4 procent jämfört med föregående år.

I Sverige ökade omsättningen med 6 procent till 7 217 (6 817). I Danmark uppgick omsättningen till 2 099 (1 988), vilket i lokal valuta var en ökning med 2 procent. I Norge minskade omsättningen till 1 195 (1 257) till följd av genomförd omstrukturering och avveckling av olönsamma enheter. I lokal valuta var detta en nedgång med 6 procent. För jämförbara enheter ökade dock omsättningen i lokal valuta med 5 procent jämfört med föregående år.

Rörelseresultat före goodwillavskrivningar (EBITA)

EBITA ökade till 619 (460), en förbättring med 35 procent jämfört med föregående år.

I resultatet ingick 6 (3) från försäljning av verksamheter. EBITA-marginalen förbättrades till 5,9 (4,6) procent.

Resultatutvecklingen som var positiv i alla tre länderna, präglades under större delen av

året av goda marknadsförhållanden, främst i Sverige och Norge. Resultatförbättringen var också relaterad till ett målmedvetet arbete med att förbättra och effektivisera arbetsprocesser och rutiner inom produktion och administration samt att åtgärda olönsamma enheter.

I den svenska verksamheten ökade EBITA till 469 (412), vilket innebar en marginalförbättring till 6,5 (6,0) procent. I Danmark förbättrades resultatet till 93 (67) och marginalen ökade till 4,4 (3,4) procent. Den genomförda omstruktureringen i Norge gav effekt och resultatet förbättrades med 72 till 47 (-25). EBITA-marginalen förbättrades till 3,9 (-2,0) procent.

Resultat efter finansiella poster

Goodwillavskrivningarna uppgick till -104 (-102). Finansnettot förbättrades till -43 (-54). Förbättringen berodde huvudsakligen på lägre nettolåneskuld jämfört med föregående år.

Resultatet efter finansiella poster förbättrades med 55 procent till 472 (304).

Resultat efter skatt

Årets skattekostnad uppgick till -148 (-110). Av skattekostnaden utgjordes -134 (-72) av uppskjuten skattekostnad. Den aktuella skatten uppgick därmed till -14 (-38). Resultatet efter skatt uppgick till 324 (193), en förbättring med 68 procent jämfört med föregående år.

Orderingång och orderstock

Efterfrågan var god på den skandinaviska marknaden som helhet, men med betydande lokala variationer. Under senare delen av året medförde krisen på de globala finansiella marknaderna och konjunkturavmattningen en stor osäkerhet på byggmarknaden, vilket bland annat ledde till att vissa planerade projekt stoppades eller sköts på framtiden. Avmattningen skedde främst för bostadsbyggandet, ett område där Bravidas exponering är relativt begränsad i alla tre länderna. Utvecklingen under senare delen av året ledde till en ökad prispress inom hela installationsområdet. Utvecklingen på marknaden medförde en viss försvagning av orderläget. Orderingången uppgick till 10 267

(10 664), vilket justerat för valutaomräkningar var en minskning med 4 procent jämfört med föregående år.

I Sverige minskade orderingången med 2 procent. I Danmark var minskningen 2 procent i lokal valuta. I Norge minskade orderingången med 22 procent, bland annat som en följd av den genomförda omstruktureringen. För jämförbara enheter och i lokal valuta var minskningen i Norge 13 procent.

Orderstocken per 31 december uppgick till 3 647 (3 953). Justerat för valutaomräkningar var detta en minskning med 8 procent jämfört med motsvarande tidpunkt föregående år. I Sverige minskade orderstocken med 8 procent, medan orderstocken i Danmark ökade med 1 procent i lokal valuta. I Norge minskade orderstocken för jämförbara enheter med 27 procent.

Förvärv och avyttringar

Under andra kvartalet avyttrades avdelningen Borås Industrifilter. Avdelningen hade en omsättning på cirka 58 MSEK på årsbasis och 8 medarbetare.

Under fjärde kvartalet förvärvades rörelsen i Sorgenfri Entreprenör i Köpenhamn med 40 medarbetare. Verksamheten är specialiserad på säkerhet och planläggning av arbeten på det danska järnvägsnätet och kommer att utgöra ett värdefullt komplement till Bravida Danmarks befintliga verksamhet inom området Baneteknik.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Regionala marknader Verksamheten i Sverige

Verksamheten i Sverige bedrivs i tre divisioner: Nord, Stockholm och Syd. Utvecklingen i den svenska verksamheten var god jämfört med föregående år.

Omsättningen uppgick till 7 217 (6 817), en ökning med 6 procent jämfört med föregående år. EBITA ökade med 14 procent till 469 (412), vilket innebar en marginalförbättring till 6,5 (6,0) procent.

Efterfrågan var totalt sett god på den svenska marknaden, men med betydande lokala variationer. Under senare delen av året medförde krisen på de globala finansiella marknaderna och konjunkturavmattningen en stor osäkerhet på byggmarknaden, vilket påverkade efterfrågan negativt och skapade en ökad prispress.

Orderingången uppgick till 7 096 (7 260) vilket var en minskning med 2 procent jämfört med föregående år. Orderstocken minskade med 8 procent till 2 639 (2 852).

Kapacitetsutnyttjandet var totalt sett högt. Inom stora delar av verksamheten rådde brist på kvalificerad arbetskraft med en betydande inhyrning av arbetskraft och anlåtande av underentreprenörer som följd. Under året bytte de tre svenska divisionerna till ett nytt koncern-gemensamt affärssystem. Bytet var initialt

resurskrävande och tog kapacitet från andra aktiviteter. Framöver kommer bytet att bidra till lägre kostnader och ökad effektivitet i administrationen.

Division Nord hade en stabil omsättning på 2 137 (2 104). EBITA uppgick till 117 (145) vilket innebar en marginal på 5,5 (6,9) procent. Större delen av divisionen har fortsatt mycket bra lönsamhet. Resultatförsämringen relateras till nedskrivning av några större projekt samt avsättning för att omstrukturera ett par förlust-enheter.

Under senare delen av året minskade industrins efterfrågan och planerade investeringar stoppades eller senarelades i vissa fall. Inom den offentliga sektorn är utbudet fortsatt bra i form av renovering och modernisering av skolor, vård- och omsorgsbyggnader. Efterfrågan på installationer i kommersiella lokaler är koncentrerad till de större orterna. Priserna för entreprenaduppdrag pressades som en följd av den minskade efterfrågan. Service- och underhållsmarknaden är fortsatt stabil eller ökande.

Orderingången uppgick till 2 164 (2 171). Orderstocken vid utgången av året var 714 (688).

Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade med 4 procent till 1 623 (1 558).

	Nettoomsättning		EBITA		EBITA marginal %	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Division Nord	2 137	2 104	117	145	5,5 %	6,9 %
Division Stockholm	2 050	1 922	121	112	5,9 %	5,8 %
Division Syd	3 122	2 877	211	153	6,7 %	5,3 %
Gemensamt och eliminerings	-92	-86	20	1		
Summa Sverige	7 217	6 817	469	412	6,5 %	6,0 %
Division Norge	1 195	1 257	47	-25	3,9 %	-2,0 %
Division Danmark	2 099	1 988	93	67	4,4 %	3,4 %
Koncern-gemensamt och eliminerings	-	-	10	6		
Summa koncernen	10 511	10 062	619	460	5,9 %	4,6 %

Division Stockholm inledde året relativt svagt med låg produktion och nedskrivningar av några enskilda projekt. En återhämtning skedde under fortsättningen av året, mycket tack vare en god utveckling inom elinstallationsområdet.

Omsättningen ökade med 7 procent till 2 050 (1 922). Resultatet var i nivå med föregående år och uppgick till 121 (112), en marginal på 5,9 (5,8) procent. I resultatet ingick en realisationsvinst på 6 (3) från försäljning av verksamheter. Försäljningen medförde ett omsättningsbortfall på cirka 40.

Efterfrågan under perioden var som helhet god men en försvagning skedde under fjärde kvartalet. Vissa projekt stoppades eller försköts i tiden och prispressen ökade. Bostadsproduktionen bromsade upp, men inom kontor och handel finns fortfarande en efterfrågan. Inom service märktes en nedgång omedelbart efter finanskrisen, men en återhämtning skedde till tidigare nivå.

Orderingången minskade med 14 procent till 1 873 (2 179). Rensat för försäljning av verksamheter med 68, minskade orderstocken per 31 december med 19 procent till 770 (1 014).

Det genomsnittliga antalet medarbetare minskade med 3 procent till 1 310 (1 353).

Division Syd hade en mycket positiv utveckling med god tillväxt, hög beläggning och ökade marginaler. Flera stora projekt såsom Malmö Arena och elmätarbytesprojekt i Småland och Västra Götaland genomfördes under året.

Omsättningen uppgick till 3 122 (2 877), en ökning med 9 procent. EBITA ökade med 38 procent till 211 (153), vilket innebar en marginalförbättring till 6,7 (5,3) procent. Samtliga regioner hade en bra volym- och resultatutveckling.

Utbudet på marknaden var bra. I slutet av året noterade flera regioner en avmattning i form av minskat antal förfrågningar vilket medförde ökad prispress under fjärde kvartalet. Divisionen arbetade vidare för att öka andelen service. Orderläget var mycket bra. Orderingången ökade med 5 procent till 3 153 (2 996). Orderstocken vid årsskiftet ökade till 1 155 (1 125).

Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade med 5 procent till 2 283 (2 178).

Verksamheten i Norge

Division Norge genomförde under 2007 en omstrukturering av verksamheten. Verksamheten konsoliderades kring en frisk kärna genom avveckling eller försäljning av avdelningar som inte hade förutsättningar att klara Bravidas lönsamhetskrav. Åtgärder vidtogs också för att anpassa de administrativa resurserna samt förbättra arbetsmetoder och rutiner. Kostnaderna för dessa åtgärder belastade resultatet under 2007. För att minska riskexponeringen inriktades verksamheten främst mot service och mindre installationsuppdrag.

Som en följd av vidtagna åtgärder vände division Norge föregående års negativa resultat till ett positivt resultat för 2008. Omsättningen reducerades till 1 195 (1 257). I lokal valuta var detta en minskning med 6 procent. För jämförbara enheter ökade dock omsättningen med 5 procent jämfört med föregående år. EBITA ökade till 47 (-25), en resultatförbättring med 72. Marginalen förbättrades till 3,9 (-2,0) procent.

Efterfrågan var god inom kontor, förvaltning och så kallade näringsbygg medan bostadsmarknaden var svag. En minskad efterfrågan noterades även från den privata konsumentmarknaden. Den globala finanskrisen skapade oro på marknaden, vilket förväntas dämpa efterfrågan och skapa ökad prispress för nya entreprenader. Marknaden för service och underhåll förväntas vara stabil eller öka.

Orderingången minskade till 1 064 (1 337). I lokal valuta var detta en minskning med 22 procent. För jämförbara enheter var minskningen 13 procent i lokal valuta. Orderstocken uppgick till 320 (446). För jämförbara enheter var detta en minskning med 27 procent i lokal valuta.

Det genomsnittliga antalet medarbetare minskade med 10 procent till 984 (1 092), huvudsakligen som en följd av omstrukturering och avveckling av verksamheter.

Verksamheten i Danmark

Division Danmark hade en positiv resultatutveckling jämfört med föregående år. EBITA ökade till 93 (67). I lokal valuta var detta en ökning

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

med 34 procent, en marginalförbättring till 4,4 (3,4) procent. Omsättningen uppgick till 2 099 (1 988), en ökning med 2 procent i lokal valuta.

Under den senare delen av året präglades marknaden av den internationella finanskrisen med en markant inbromsning av danska byggmarknaden. Den största nedgången skedde inom nyproduktion av bostäder, men även ROT-marknaden dämpades från en hög nivå. Nedgången av bostadsbyggandet medförde en ökad konkurrens och prispress inom hela installationsområdet, dock med stora lokala variationer. Efterfrågan inom service och underhåll var stabil.

Orderingången uppgick till 2 107 (2 067), vilket justerat för valutaomräkningar var en minskning med 2 procent. Orderstocken vid utgången av perioden uppgick till 688 (655), en ökning med 1 procent i lokal valuta.

Det genomsnittliga antalet medarbetare var 1 781 (1 777).

Kassaflöde och investeringar

Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 32 procent till 495 (375). Ökningen var främst relaterad till en förbättring av lönsamheten. Även rörelsekapitalet förbättrades som en följd av ett omfattande effektiviseringsarbete.

Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick netto till -24 (-4). Årets bruttoinvesteringar uppgick till 44 (24), vilket delvis uppvägdes av avyttringar av både verksamhet och finansiella tillgångar.

Under året lämnade Bravida en aktieutdelning om 250 (0) samt amorterade lån på 50 (400).

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick därmed till -290 (-411).

Årets kassaflöde uppgick till 181 (-40).

Finansiell ställning

Efter aktieutdelningen om 250 uppgick koncernens likvida medel vid årsskiftet till 650 (441). I tillägg förfogade Bravida över outnyttjade checkräkningskrediter på 399 (413).

De räntebärande lånen uppgick den 31 december till 850 (900).

Vid utgången av året uppgick det egna kapitalet till 1 121 (1 073), vilket innebar en soliditet på 21,0 (20,9) procent.

Medarbetare

Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 8 050 (8 006). I Sverige ökade antalet med 3 procent. I Danmark var nivån oförändrad medan det genomsnittliga antalet medarbetare i Norge minskade med 10 procent. Minskningen i Norge var huvudsakligen en följd av omstrukturering och avveckling av verksamheter.

Arbetsmiljö

En god arbetsmiljö bidrar till bättre hälsa, ett större engagemang och en ökad trivsel. För att minska antalet sjukskrivningar och förebygga arbetsskador satsar Bravida på att öka medarbetarnas kunskaper om belastningsergonomi. Samtliga montörer i Danmark och Sverige utbildas i tunga lyft, riskfyllda arbetsställningar, bra hjälpmedel och alternativa arbetsmetoder.

I de svenska divisionerna intensifierades arbetet med att förbättra arbetsmiljön ytterligare genom att integrera arbetsmiljön med Bravidas kvalitets- och miljösystem samt utöka och strukturera interninformation gällande arbetsmiljön i de befintliga informationskanalerna. En satsning gjordes även inom området ergonomi bl.a. genom utbildning och att lyfta fram ergonomi i riskbedömningen inför projektstart.

En ny rutin gällande arbetsskador, tillbud och intern utredning infördes under slutet av året och arbetet med att utreda olika rapporteringsmodeller för tillbud påbörjades.

Under 2008 genomgick cirka 200 medarbetare BAM-utbildning (Bättre Arbetsmiljö). Cirka 3000 medarbetare genomgick en ergonomiutbildning i Galaxens regi. För att säkerställa uppföljningen och öka fokuseringen på arbetsmiljön medtogs ett antal arbetsmiljöpunkter vid de interna revisionerna.

I division Danmark pågick under året en kampanj för förebyggande av arbetsplatsolyckor och säkrare arbetsmiljö, innefattande bland annat internartiklar om förebyggande arbetsmiljöarbete.

I division Norge var målet att minska sjukfrånvaron med 10 procent jämfört med föregående år. Trots en ökad fokusering på frågan ökade i stället sjukfrånvaron. Frågan ska ges ännu högre prioritet under kommande år.

Likabehandling

Bravida har tagit fram en likabehandlingsplan som främjar lika möjligheter och rättigheter för alla medarbetare och för dem som söker anställning i företaget.

Bravida har fortlöpande kontakt med vvs- och el-branschernas yrkesnämnder för att öka andelen yrkesutbildade kvinnor inom branschen. Under 2009 kommer Bravida att förnya lönekartläggningen och uppdatera handlingsplanen för jämställda löner. Bravida arbetar också aktivt mot varje form av diskriminering i enlighet med den nya Diskrimineringslagen.

Kompetensutveckling

Drygt en tredjedel av Bravidas chefer påbörjade eller avslutade under året Bravidas ledarutvecklingsprogram som löper under 18 månader och leder till en intern diplomering.

Parallellt löper flera interna utbildningar som syftar till att åstadkomma ett enhetligt arbetsätt och förankra koncerngemensamma rutiner och riktlinjer.

Projektledare utbildas i Bravidas sätt att driva projekt. Avdelningschefer, serviceledare och servicetekniker utbildas i försäljning och Bravidas nya servicekoncept.

Rekrytering

Bravida arbetar i varje rekrytering med att identifiera rätt kompetens och utvecklingspotential bland de sökande.

För att kunna erbjuda goda karriärmöjligheter inom företaget, eftersträvas även internrekrytering och personlig utveckling

Koncernens ålderstruktur visar att det finns ett behov av att attrahera yngre välutbildade medarbetare. Ett antal civil- och högskoleingenjörer anställdes under året.

Kvalitet och miljö

Kvalitets- och miljöarbetet för verksamheten styrs ytterst av de policys som företagsledningen satt upp.

Kvalitets- och miljöledningssystemen stödjer våra processer i olika skeden av produktionen och med strävan om ständig förbättring innebär det att Bravida aktivt arbetar med övergripande och detaljerade kvalitets- och miljömål, verksamhetsplaner och avstämningar för att mäta förbättringsresultatet.

Bravida vidmakthåller rutiner för att identifiera, undersöka och utvärdera vilka miljöaspekter som påverkas av vår verksamhet. De mest betydande miljöaspekterna finns inom områden som resor, transporter, energiförbrukning i installationer samt avfall.

Den verksamhet som bedrivs inom Bravida är för närvarande inte av den omfattning eller av sådan art att tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalkens 9 kapitel 6 § föreligger. Verksamheten bedrivs på sådant sätt att den inte medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljö.

Kvalitetsmål 2008–2010

Övergripande mål är att på avdelningsnivå uppnå genomsnittligt NKI-värde (Nöjd-Kund-Index) på minst 4,0 för projekt och serviceuppdrag på årsbasis.

För att fortlöpande bedöma och mäta kvaliteten på våra tjänster och produkter genomförs regelbundet nöjd kundmätningar. Definitionen för en "nöjd kund" för Bravida är att kunden genererar ett NKI-värde över 4,0 på en 5-gradig skala. I senaste mätningen erhöll Bravida ett NKI-värde 3,9 för projekt samt 4,0 för service i Sverige. Mätningar i Danmark och Norge beräknas starta under 2009.

Miljömål 2008–2010

Övergripande mål är att aktivt arbeta för att minska energianvändning och övrig miljöbelastning i utförda uppdrag. Bravida utvärderar kontinuerligt transporternas påverkan på miljön, i syfte att minska miljöbelastningen.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Målet med att minska förbrukningen av fossila bränslen för företagets fordon visar på en fortsatt nedåtgående trend och att förbrukningen totalt sett minskar per mil och att andelen miljöbilar ökar.

Aktiviteter pågår för att utbilda erforderligt antal medarbetare till certifierade energiexperter för att utföra energideklarationer.

Riskhantering

Krisen på de globala finansiella marknaderna som blossade upp under hösten 2008 drog in större delen av världsekonomin i en lågkonjunktur. Detta visar hur beroende de skandinaviska marknaderna är av omvärldsfaktorer.

Svängningar i konjunkturläget påverkar installationsbranschen som är känslig för marknadssvängningar och politiska beslut som kan påverka efterfrågan på nyproduktion av bostäder och lokaler samt investeringar från industri och offentlig verksamhet. Efterfrågan på service- och underhållsarbeten påverkas inte i lika hög grad av konjunktursvängningar.

Bravida utsätts för olika typer av risker i sin verksamhet, både operativa och finansiella. De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten såsom anbudsgivning, kapacitetsutnyttjande, prISRISKER och resultatavräkning. Hanteringen av de operationella riskerna är en del av Bravidas löpande affärsprocess.

De finansiella riskerna är kopplade till verksamhetens kapitalbindning och kapitalbehov. Koncernens finansiella risker hanteras centralt i syfte att minimera och kontrollera riskexponeringen. Kreditrisk i affärsverksamheten hanteras lokalt.

Valutarisker

Valutarisk är risken att förändringar i valutakurser påverkar koncernens resultaträkning, balansräkning eller kassaflöde negativt. Det finns två huvudtyper av valutarisk: transaktionsexponering och omräkningsexponering.

Transaktionsexponering uppstår när inköp och försäljning sker i olika valutor. Huvuddelen av verksamhetens inköp och försäljning sker i lokal valuta på respektive marknad vilket gör

att transaktionsexponeringen är begränsad.

Omräkningsexponering uppstår när tillgångar och skulder är i olika valutor och när utländska dotterbolags resultat och nettotillgångar räknas om till svenska kronor. För koncernen uppstår omräkningsrisker i dotterbolagen i Norge och Danmark.

Ränterisker

Ränterisk är risken för att förändringar i räntan påverkar koncernens finansnetto. Koncernens finansieringskällor är främst eget kapital, kassaflöde från den operativa verksamheten och extern upplåning. Eftersom upplåningen är räntebärande innebär det att koncernen utsätts för ränterisk. En förändring av marknadsräntan under 2009 med en procentenhet skulle ge en resultat effekt före skatt på cirka 3, allt annat lika.

Kreditrisker

Kreditrisk är risken för att motparten inte kan fullfölja sina åtaganden. Detta gäller till exempel kundfordringar och finansiella placeringar. För Bravida utgörs kreditrisken främst av kundfordringar. Bravida har en bred kundportfölj bestående av offentliga företag och myndigheter, privata företag samt i begränsad utsträckning privatpersoner. Kunder och samarbetspartners kreditvärderas i samband med större engagemang. Under en djup lågkonjunktur ökar riskexponeringen. För att minska denna risk eftersträvar Bravida förskottsbetalningar och betalningsgarantier, särskilt för större fastprisprojekt.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk är risken att Bravida inte har likvida medel för förutsedda och oförutsedda betalningar. För att möta denna risk har koncernen slutit avtal om sammanlagda checkkrediter på 433. De likvida medlen uppgick per den 31 december 2008 till 650. I tillägg uppgick den outnyttjade checkkrediten till 399.

Twister

Det föreligger ett mindre antal tvister i koncernen. Tvisterna är relaterade till verksamheten

och avser i huvudsak fordringsanspråk för utfört arbete. Tvisterna är till sin karaktär och omfattning inte avvikande i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Undantaget är en tvist i Danmark där en beställare har stämt Bravida för att ett bolag som Bravida förvärvade 2003 påstås ha varit inblandat i en samordnad budgivning under 2002. Ett avgörande i målet förväntas under 2009. Under 2008 förliktes en större tvist i Norge avseende ett hyresavtal där Bravida Norge varit hyresgäst.

Framtidsutsikter

Efterfrågan under 2008 var god för tekniska installationer på den skandinaviska marknaden som helhet, men med betydande lokala variationer. Under senare delen av året medförde krisen på de globala finansiella marknaderna och den begynnande konjunkturavmattningen en stor osäkerhet på byggmarknaden, vilket bland annat fick till följd att vissa planerade projekt stoppades eller sköts på framtiden samtidigt som prispressen ökade. Avmattningen skedde främst för bostadsbyggandet i alla tre länderna.

Erfarenheten från tidigare lågkonjunkturer har visat att installationsföretagen ligger relativt sent i konjunkturcykeln. Den kraftiga inbromsningen av bostadsbyggandet innebar emellertid att delar av verksamheten har legat tidigt i konjunkturcykeln. Snabb reaktion på detta tillsammans med pågående effektiviseringsprogram innebär en fortsatt positiv resultatutveckling för Bravida med endast en mindre nedgång av ordergången och orderstocken för 2008.

Under 2009 förväntas oron på de finansiella marknaderna och den globala lågkonjunkturen leda till en fortsatt försvagning av konjunkturläget och därmed installationsmarknaden i de skandinaviska länderna. Bostadsbyggandet förväntas minska ytterligare. En minskad efterfrågan förväntas även för kontor, köpcentra och andra kommersiella lokaler. Investeringarna inom den offentliga sektorn samt infrastruktur förväntas dock vara fortsatt stora de närmaste åren. Marknaden för tekniska nyinvesteringar

följer relativt väl husbyggnadsinvesteringarna, med viss fördröjning.

I takt med att nybyggandet förväntas tappa fart, bedöms dock en viss förskjutning ske mot ombyggnader och renoveringar och därmed fler service- och underhållsuppdrag. Behov av energieffektivisering och sänkta driftkostnader är faktorer som väntas bli allt viktigare drivkrafter för ombyggnadsinvesteringar. En stor andel av de lokaler och bostäder som byggdes på 1960- och 70-talen är dessutom hårt nedslitna på grund av eftersatt underhåll. Detta förväntas generera ombyggnads- och underhållsarbeten under de närmaste åren.

Under de senaste åren har Bravida strukturerat och effektiviserat verksamheten inom försäljning, inköp, produktion och administration. Bravida står därför förhållandevis starkt rustat för att möta lågkonjunkturen. Bravida följer marknadsutvecklingen noga genom sina lokala etableringar och har beredskap för att anpassa produktionskapaciteten och resurserna efter förhållandena på marknaden.

Styrelsens arbete

Under 2008 hölls sex styrelsesammanträden, varav fyra ordinarie och två extra sammanträden. Medlemmar av koncernledningen och koncernstaben var föredragande vid styrelsesammanträdena. Bravidas revisorer närvarade vid ett av styrelsesammanträdena. I samband med ett av mötena gjorde styrelsen även ett platsbesök på det stora projektet "Malmö Arena".

Styrelsens arbete följer arbetsordningen för styrelsen, som antogs vid styrelsemötet i maj 2008. Arbetet är i huvudsak inriktat på strategiska frågor, affärsplaner, bokslut samt större transaktioner. Redovisningen av utvecklingen för bolagets och koncernens verksamhet och ekonomi har varit en stående punkt på dagordningen.

Styrelsens arbete var inriktat på att nå ännu bättre lönsamhet i verksamheten. Styrelsen satte upp ett antal mål avseende förändringar och förbättringar av verksamheten och för att förbereda verksamheten inför den tilltagande lågkonjunkturen. Styrelsen följer löpande upp arbetet med att nå dessa mål.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Alla belopp avser miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Moderbolaget

Bravida ABs omsättning uppgick till 2 (6). EBITA uppgick till 0 (1) och resultatet efter finansiella poster var 223 (304). I finansiella poster ingick nettoutdelning från dotterbolag med 250 (357).

Bolagets likvida medel uppgick till 9 (10). Det egna kapitalet var 1 250 (1 250), vilket gav en soliditet på 73,6 (70,4) procent. Under året lämnade Bravida AB en aktieutdelning om 250 (0) till Scandinavian Installation Acquisition AB.

Bravida AB hade inga anställda.

Händelser efter verksamhetsårets utgång

Efter verksamhetsårets utgång förvärvade Bravida samtliga aktier i Juhl Air Control AB i Löddeköpinge. Bolaget som har 13 medarbetare, är ett service- och installationsföretag med industriell kylteknik som sitt främsta kompetensområde. Syftet med förvärvet är att stärka Bravidas position på kylsidan.

Övergång till IFRS – ändrade redovisningsprinciper fr.o.m. 1 januari 2009

Styrelsen för Bravida AB har beslutat att Bravida-koncernen skall tillämpa redovisningsprinciperna enligt IFRS från och med 1 januari 2009.

De redovisningsrekommendationer som bedöms få störst inverkan på koncernens balans- och resultaträkning är IFRS 3 Rörelseförvärv och IAS 36 Nedskrivningar. Skillnaden mot nuvarande princip består bland annat i att enligt IAS 36 ska goodwill inte skrivas av enligt plan utan prövas årligen för eventuellt nedskrivningsbehov eller vid en indikation på att värdet gått ned. Övriga nya rekommendationer enligt IFRS bedöms endast ha marginell effekt på Bravidas balans- och resultaträkning.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att moderbolagets fria egna kapital om 1 239 875 352 kronor disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning 1 239 875 352 kronor.

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

RESULTATRÄKNING

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007
Nettoomsättning	2, 3	10 511	10 062	2	6
Kostnader för material och underentreprenörer		-4 187	-4 279	-	-
Personalkostnader	4	-4 548	-4 234	0	-
Avskrivningar materiella anläggningstillgångar	7	-33	-27	-	-
Avskrivningar immateriella anläggningstillgångar	7	-104	-102	-	-
Övriga rörelsekostnader	5, 8, 9	-1 124	-1 063	-2	-5
Rörelseresultat	3, 6	515	357	0	1
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i koncernföretag	10	-	0	250	357
Ränteintäkter och liknande resultatposter	11	31	36	0	32
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-74	-89	-28	-86
Resultat före skatt		472	304	223	304
Skatt på årets resultat	13	-148	-110	7	15
Årets resultat	28	324	193	230	319

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Belopp i MSEK om inget
annat anges.

BALANSRÄKNING

Tillgångar	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Goodwill	14	1 764	1 857	–	–
Övriga immateriella tillgångar	15	1	2	–	–
		1 765	1 859	–	–
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Byggnader och mark	16	2	12	–	–
Maskiner och inventarier	17	45	27	–	–
		47	39	–	–
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Andelar i koncernföretag	18	–	–	1 685	1 685
Fordringar hos koncernföretag	20	–	–	–	–
Andelar i intresseföretag	19	0	0	–	–
Pensionstillgångar	21	164	138	–	–
Andra långfristiga värdepappersinnehav	22	56	74	–	–
Uppskjuten skattefordran	23	37	174	5	5
Andra långfristiga fordringar		22	16	–	–
		279	402	1 690	1 690
Summa anläggningstillgångar		2 090	2 300	1 690	1 690
Omsättningstillgångar					
<i>Varulager m.m.</i>					
Råvaror och förnödenheter		55	58	–	–
		55	58	–	–
<i>Kortfristiga fordringar</i>					
Kundfordringar		1 679	1 754	–	–
Fordringar hos koncernföretag		–	–	–	74
Upparbetad men ej fakturerad intäkt	24	649	346	–	–
Övriga fordringar		85	121	–	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	111	116	0	0
		2 524	2 337	0	74
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	26	11	10	–	–
Kassa och bank		650	441	9	10
Summa omsättningstillgångar		3 240	2 846	9	84
SUMMA TILLGÅNGAR		5 330	5 146	1 699	1 774

BALANSRÄKNING

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Eget kapital och skulder					
<i>Eget kapital</i>	27				
<i>Bundet eget kapital</i>					
Aktiekapital (51 313 833 aktier)		10	10	10	10
		10	10	10	10
<i>Fritt eget kapital</i>					
Fria reserver		787	870	1 010	921
Årets resultat	28	324	193	230	319
		1 111	1 063	1 240	1 240
Summa eget kapital		1 121	1 073	1 250	1 250
<i>Avsättningar</i>					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	78	84	–	–
Övriga avsättningar	29	205	324	–	–
Summa avsättningar		282	408	–	–
<i>Långfristiga skulder</i>					
Övriga skulder till kreditinstitut		800	850	–	–
Skulder till koncernföretag	32	–	–	300	443
Summa långfristiga skulder	30, 31	800	850	300	443
<i>Kortfristiga skulder</i>					
Skulder till kreditinstitut	30, 31	50	50	–	–
Checkräkningskredit	30, 33	34	26	–	–
Fakturerad men ej upparbetad intäkt	34	904	694	–	–
Leverantörsskulder		824	824	1	0
Skulder till koncernföretag	35	146	78	147	79
Skatteskulder		5	22	–	–
Övriga skulder	36	262	293	1	1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	37	902	828	1	1
Summa kortfristiga skulder		3 127	2 815	149	81
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		5 330	5 146	1 699	1 774

Belopp i MSEK om inget annat anges.

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ställda säkerheter	38	4 441	4 397	–	–
Ansvarsförbindelser	38	14	14	17	20

Belopp i MSEK om inget
annat anges.

KASSAFLÖDESANALYS

Not	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Den löpande verksamheten				
Resultat efter finansiella poster	472	304	223	304
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	-34	112	47	82
	438	416	269	386
Betald skatt	-14	-	-	-
	424	416	269	386
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital				
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>				
Ökning (-) / Minskning (+) av varulager	5	4	-	-
Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar	206	-36	74	5
Ökning (+) / Minskning (-) av rörelseskulder	-141	-9	49	-4
	495	375	392	387
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
Investeringsverksamheten				
Förvärv av dotterföretag	-2	-6	-1	-6
Förvärv av rörelsegren	-15	-7	-	-
Avyttring av rörelsegren	13	5	-	-
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-3	-	-	-
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-24	-11	-	-
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	-	2	-	-
Avyttring/minskning av finansiella tillgångar	8	13	-	-
	-24	-4	-1	-6
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Finansieringsverksamheten				
Upptagna lån	-	-	-	443
Amortering av låneskulder	-50	-400	-143	-859
Ändrat utnyttjande på checkräkning och kassakrediter	10	-11	-	-
Utbetald utdelning	-250	-	-250	-
	-290	-411	-393	-416
Kassaflöde från finansieringsverksamheten				
Årets kassaflöde				
Likvida medel vid årets början	441	453	10	46
Kursdifferens i likvida medel	28	28	-	-
	650	441	9	10
Likvida medel vid årets slut				

TILLÄGGSSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYS

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007
Betalda räntor och erhållen utdelning					
Erhållen utdelning		-	-	250	416
Erhållen ränta		-	33	0	16
Erlagd ränta		-	-87	-27	-48
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.					
Erhållen utdelning	10	-	-	-	-2 477
Av- och nedskrivningar av tillgångar	7, 10	137	129	-	2 536
Orealiserade valutakursdifferenser		-	-	-	-16
Rearesultat avyttring av rörelse/dotterföretag		-6	-5	-	-
Förändring i avsättningar		-129	-11	-	-
Ej kassaflödespåverkande räntekostnader		-	-	47	38
Övrigt		-36	-1	-	-
		-34	112	47	81
Ej utnyttjade krediter					
Ej utnyttjade kreditfaciliteter uppgår till:	33	399	413	-	-
Förvärv av dotterföretag					
Immateriella anläggningstillgångar		1	6	-	-
Materiella anläggningstillgångar		0	-	-	-
Varulager		0	-	-	-
Rörelsefordringar		8	-	-	-
Likvida medel		0	-	-	-
Summa tillgångar		10	6	-	-
Avsättningar		-	-	-	-
Lån		-	-	-	-
Rörelseskulder		-8	-	-	-
Summa avsättningar och skulder		-8	-	-	-
Investeringar		2	6	-	-
Avgår: Likvida medel i den förvärvade verksamheten		0	-	-	-
Påverkan på likvida medel		2	6	-	-
Förvärv av dotterföretag		2	-	1	6
Betalt kontant		-2	-	-1	-6
Förvärv via revers		-	-	-	-

Belopp i MSEK om inget annat anges.

Noter med redovisningsprinciper Belopp i TSEK om inget annat anges

NOTER

- Not 1 Redovisningsprinciper
- Not 2 Intäkternas fördelning
- Not 3 Segmentsrapportering
- Not 4 Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse
- Not 5 Arvode och kostnadsersättning till revisorer
- Not 6 Rörelsens kostnader fördelade på funktioner
- Not 7 Avskrivningar
- Not 8 Övriga rörelsekostnader
- Not 9 Leasingavgifter avseende operationell leasing
- Not 10 Resultat från andelar i koncernföretag
- Not 11 Ränteutgifter och liknande resultatposter
- Not 12 Räntekostnader och liknande resultatposter
- Not 13 Skatt på årets resultat
- Not 14 Goodwill
- Not 15 Övriga immateriella tillgångar
- Not 16 Byggnader och mark
- Not 17 Maskiner och inventarier
- Not 18 Andelar i koncernföretag
- Not 19 Andelar i intresseföretag
- Not 20 Fordringar hos koncernföretag
- Not 21 Pensionstillgångar och avsättningar för pensionärer och liknande förpliktelser
- Not 22 Andra långfristiga värdepappersinnehav
- Not 23 Uppskjuten skatt
- Not 24 Upparbetad men ej fakturerad intäkt
- Not 25 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
- Not 26 Kortfristiga placeringar och spärrade medel
- Not 27 Eget kapital
- Not 28 Resultat per aktie
- Not 29 Övriga avsättningar
- Not 30 Räntebärande skulder
- Not 31 Ställda säkerheter för skulder till kreditinstitut
- Not 32 Skulder till koncernföretag
- Not 33 Checkräkningskredit
- Not 34 Fakturerad men ej upparbetad intäkt
- Not 35 Skulder till koncernföretag
- Not 36 Övriga skulder
- Not 37 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
- Not 38 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Redovisningsrådets rekommendationer nr 1–29 samt Akutgruppens uttalanden 1–3 och 8–41.

Bolagets säte m.m.

Bolaget bedriver verksamhet i associationsformen aktieföretag och har sitt säte i Stockholm i Sverige. Huvudkontorets adress är Mikrofonvägen 28, 126 81 Stockholm.

Rapportering för segment

Koncernens interna rapporteringssystem är uppbyggt med tanke på uppföljning av avkastningen på koncernens verksamheter i olika geografiska områden varför geografiska områden är den primära indelningsgrunden. Det sekundära segmentet är rörelsegränar som består av el, vs, ventilation och övrigt.

Klassificering m.m.

Anläggningstillgångar, långfristiga skulder och avsättningar består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Värderingsprinciper m.m.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella tillgångar

En immateriell tillgång redovisas endast när tillgången är identifierbar, kontroll innehas över tillgången och att den förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventalförpliktelser. Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus planliga avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar som förvärfvas av koncernen redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för en immateriell eller materiell tillgång läggs till anskaffningsvärdet endast om de ökar de framtida ekonomiska fördelarna som överstiger den ursprungliga bedömningen och utgifterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med eventuella restvärden. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Avskrivning sker från det datum då tillgångarna är tillgängliga för användning. Goodwill skrivs av på 20 år i koncernen. Övriga immateriella tillgångar skrivs av enligt plan på 5 år.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del

och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med beräknat restvärde. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Koncernen	Nyttjandeperiod
Byggnader	20 år
Nedlagda kostnader på annans fastighet	Under återstående hyresperiod
Maskiner och andra tekniska anläggningar	3–5 år
Inventarier, verktyg och installationer	3–10 år

Lånekostnader

Lånekostnader belastar resultatet i den period till vilken de hänförs, oavsett hur de upplånade medlen har använts.

Nedskrivningar

Nedskrivning prövas av de redovisade värdena för koncernens tillgångar vid varje balansdag för att undersöka om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov. Om någon sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde som det högsta av nyttjandevärdet och nettoförsäljningsvärdet. Nedskrivning görs om återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden till en räntesats före skatt som är tänkt att beakta marknadens bedömning av riskfri ränta och risk förknippad med den specifika tillgången.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återföres dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Fordringar

Fordringar är redovisade till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta har omräknats till balansdagens kurs. Kursdifferenser på rörelsefordringar och rörelseskulder ingår i rörelseresultatet, medan differenser på finansiella fordringar och skulder redovisas bland finansiella poster.

I den mån fordringar och skulder i utländsk valuta har terminssäkrats omräknas de till terminskurs.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut-principen. I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta tillverkningskostnader. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan likvida medel, kundfordringar, aktier samt lånefordringar. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, samt låneskulder. Finansiella instrument värderas till verkligt värde.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part till instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när faktura har skickats. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassa, omedelbart tillgängliga banktillgodohavanden samt övriga penning marknadsinstrument med ursprunglig löptid understigande tre månader. Dessa poster värderas generellt till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella placeringar

Finansiella instrument som är avsedda att stadigvarande innehållas i verksamheten klassificeras som anläggningstillgångar. Finansiella anläggningstillgångar som utgörs av aktier redovisas till anskaffningsvärdet efter eventuella nedskrivningar till verkligt värde. Bedömningen görs aktieslag för aktieslag och en nedskrivning till verkligt värde görs när värdenedgången bedöms vara bestående.

Kundfordringar

Kundfordringar redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för osäkra fordringar som bedömts individuellt. Kundfordrans förväntade löptid är kort, varför värdet redovisats till nominellt belopp utan diskontering.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder har kort förväntad löptid och värderas utan diskontering till nominellt belopp.

Lån

Lån redovisas initialt till erhållit belopp efter avdrag för transaktionskostnader. Efter anskaffningstidpunkten värderas lånen till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när lånet togs upp. Det innebär att över- och undervärden liksom direkta emissionskostnader periodiseras över lånets löptid.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda redovisas i koncernredovisningen enligt Redovisningsrådets rekommendation RR29.

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

I Danmark omfattas alla anställda av avgiftsbestämda planer. I Sverige omfattas huvuddelen av de anställda av en avgiftsbestämd plan men många omfattas av en förmånsbestämd pensionsplan. I Norge omfattas i stort sett alla anställda av en förmånsbestämd pensionsplan. I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

I förmånsbestämda pensionsplaner utgår ersättningar till anställda och före detta anställda baserat på lön vid pensioneringen och antalet tjänsteår. Koncernen bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas.

De förmånsbestämda pensionsplanerna är både fonderade och ofonderade. I de fall planerna är fonderade har tillgångar avskiljts i främst pensionsstiftelser. Dessa förvaltningstillgångar kan bara användas för att betala ersättningar enligt pensionsavtalen.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelse och verkligt värde på förvaltningstillgångarna

som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende aktuarier. Åtagandet utgörs av nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. Diskonteringsräntan som används motsvarar räntan för förstklassiga företagsobligationer alternativt statsobligationer med en löptid som motsvarar den genomsnittliga löptiden för förpliktelse och valutan. De viktigaste aktuariella antagandena anges i not 21.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från den tidigare gjorda antagandet, eller att antaganden ändras. Den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna, vid föregående års utgång, som överstiger 10 procent av det största av förpliktelseernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

Den beskrivna redovisningsprincipen ovan tillämpas för koncernredovisningen. Moderföretaget och dotterföretagen redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land. En avsättning (fordran) redovisas för särskild löneskatt i de fall att pensionskostnaden som fastställts enligt RR 29 är högre (lägre) än den pensionskostnad som fastställs i juridisk person. Avsättningen (fordran) baseras på mellanskillnaden mellan dessa belopp. Avsättningen (fordran) nuvärdesberäknas ej.

Ersättningar vid uppsägning

En avsättning redovisas i samband med uppsägningar av personal endast om företaget är bevisligen förpliktigt att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. I de fall företaget säger upp personal upprättas en detaljerad plan som minst innehåller arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal berörda personer samt ersättningarna för varje personalkategori eller befattning och tiden för planens genomförande.

Skatt

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Skatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas baserade på hur de temporära skillnaderna förväntas bli utjämnade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Temporära skillnader beaktas ej i koncernmässig goodwill och i normalfallet inte heller i skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli beskattade inom överskådlig framtid. I juridisk person redovisas beskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot beskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden.

Avsättningar (förutom negativ goodwill och uppskjuten skatt)

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har ett formellt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Garantireserv

En avsättning redovisas när den underliggande produkten eller tjänsten har sålts. Efter slutförd installation löper en

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Belopp i TSEK om inget annat anges.

garantiperiod normalt 24 månader. Garantiavsättningen är beräknad utifrån tidigare års garantiutgifter och en beräkning av framtida garantirisk.

Omstruktureringsreserv

En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffande händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Intäkter

Entreprenaduppdrag

Pågående entreprenaduppdrag redovisas enligt Redovisningsrådets Rekommendation nr 10, Entreprenader och liknande uppdrag. Intäkter och kostnader redovisas i takt med att entreprenaden genomförs. Denna princip benämns successiv vinstavräkning. Intäkter och kostnader redovisas i resultaträkningen i förhållande till entreprenadens upparbetningsgrad. Upparbetningsgraden bestäms på basis av nedlagda projektkostnader i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden. En förutsättning för successiv vinstavräkning är att utfallet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. På uppdrag där utfallet inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt redovisas en intäkt motsvarande nedlagda kostnader. Befarade förluster kostnadsförs så snart de är kända.

I balansräkningen redovisas entreprenaduppdragen projekt för projekt antingen som upparbetad men ej fakturerad intäkt bland omsättningstillgångarna eller som fakturerad men ej upparbetad intäkt bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

Service- och löpande räkningsuppdrag

Service- och löpande räkningsuppdrag intäcks- och kostnadsförs i takt med utförandet.

Leasingavtal

Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren, om så ej är fallet är det fråga om operationell leasing.

Tillgångar som förhyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som tillgång i koncernens balansräkning. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga skulder. Leasade tillgångar avskrivs enligt plan medan leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförs över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, vilket kan skilja sig åt från vad som de facto erlagts som leasingavgift under året.

I moderföretaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Koncernredovisning

Dotterföretag

Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftmässiga och finansiella styrningen. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade

företagets intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller negativ goodwill.

Intresseföretag

Aktieinnehav i intresseföretag, i vilka koncernen har lägst 20 procent och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande över den driftmässiga och finansiella styrningen, redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen bokförda värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt eventuella restvärden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens resultat efter finansiella intäkter och kostnader justerat för eventuella avskrivningar på eller upplösningar av förvärvade över respektive undervärden. Koncernens andel i intresseföretagens redovisade skatter ingår i koncernens skattekostnader. Vinstandelar upparbetade efter förvärven av intresseföretagen som ännu inte realiserats genom utdelning, avsätts till kapitalandelsfonden som utgör en del av koncernens bundna egna kapital.

Eliminering av transaktioner mellan koncernföretag

Koncerninterna fordringar och skulder samt transaktioner mellan företag i koncernen liksom därmed sammanhängande realiserade vinster elimineras i sin helhet.

Omräkning av utländska dotterföretag eller andra utlandsverksamheter

Dagskursmetoden tillämpas för valutaomräkning av resultat- och balansräkningar i självständiga utlandsverksamheter.

Dagskursmetoden innebär att samtliga tillgångar, avsättningar och skulder omräknas till balansdagens kurs och att samtliga poster i resultaträkningen omräknas till genomsnittskurs. Uppkomna kursdifferenser förs direkt till eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras.

Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt.

Koncernuppgifter

Företaget är ett helägt dotterföretag till Scandinavian Installation Acquisition AB (org.nr 556713-6519) med säte i Stockholm. Det högsta bolag som i koncernen upprättat koncernredovisning är Bravida HoldCo S.à r.l., namnändrat från att tidigare hetat Scandinavian Bullet S.à r.l., (registrerings-nr B-122.235) med säte i Luxemburg. Den koncernredovisningen finns att tillgå hos Bravida AB.

Av moderföretagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 0 procent av inköpen och 100 procent av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör.

Närstående

Närstående relationer som innebär ett bestämmande inflytande.

Koncernen

Koncernen står under ett bestämmande inflytande från Scandinavian Installation Acquisition AB.

Utöver de närstående relationer som anges för koncernen har moderföretaget närstående relationer som innefattar ett bestämmande inflytande med sina dotterföretag, se not 18.

Närståendetransaktioner

Bravida AB har under 2008 lämnat en aktieutdelning om 250 MSEK till sitt moderbolag.

NOT 2 INTÄKTERNAS FÖRDELNING

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Fakturering	10 402 621	10 137 245	–	–
Förändring pågående arbete för annans räkning	107 955	-75 346	–	–
Övriga rörelseintäkter	–	–	1 978	5 783
Nettoomsättning	10 510 576	10 061 899	1 978	5 783

Belopp i TSEK om inget annat anges.

NOT 3 SEGMENTSRAPPORTERING

2008	Sverige	Norge	Danmark	Eliminering och övrigt	Summa
Intäkter					
Extern nettoomsättning	7 216 786	1 195 344	2 098 421	25	10 510 576
Intern nettoomsättning	–	–	289	-289	–
Nettoomsättning	7 216 786	1 195 344	2 098 710	-264	10 510 576
Rörelsekostn. före goodwillavskrivn.	-6 748 363	-1 148 274	-2 005 734	10 570	-9 891 801
Resultat före goodwillavskrivn. (EBITA)	468 423	47 070	92 976	10 306	618 775
Goodwillavskrivningar	-83 344	-1 361	-19 304	–	-104 009
Rörelseresultat	385 079	45 709	73 672	10 306	514 766
Finansiella intäkter	36 126	29 260	31 719	-67 538	29 567
Finansiella kostnader	-3 127	-5 513	-20 257	-43 394	-72 291
Årets skattekostnad	-149 394	201	-26 422	27 569	-148 046
Årets resultat	268 684	69 657	58 712	-73 057	323 996
<i>Övriga upplysningar</i>					
Tillgångar	4 520 060	724 773	1 568 963	-2 271 295	4 542 501
Ofördelade tillgångar	–	–	–	787 644	787 644
Summa tillgångar	4 520 060	724 773	1 568 963	-1 483 651	5 330 145
Skulder	2 604 382	385 124	929 243	-468 961	3 449 788
Ofördelade skulder	–	–	–	759 749	759 749
Summa skulder och avsättningar	2 604 382	385 124	929 243	290 788	4 209 537
Investeringar	5 860	1 085	26 985	1 111	35 041
Avskrivningar materiella tillgångar	-5 007	-8 517	-4 190	-14 802	-32 516

Koncernens verksamhet styrs och rapporteras primärt per geografisk marknad och sekundärt per teknikområde.

Geografiska marknader
Koncernens geografiska marknader omfattar Sverige, Norge och Danmark. Inom de geografiska marknaderna bedrivs verksamhet inom el, vs, ventilation och special.

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 3 SEGMENTSRAPPORTERING

2007	Sverige	Norge	Danmark	Eliminering och övrigt	Summa
Intäkter					
Extern nettoomsättning	6 817 075	1 257 375	1 987 287	162	10 061 899
Intern nettoomsättning	–	–	256	-256	–
Nettoomsättning	6 817 075	1 257 375	-1 987 543	-94	10 061 899
Rörelsekostn. före goodwillavskrivn.	-6 503 381	-1 382 692	-1 920 568	204 411	-9 602 230
Resultat före goodwillavskrivn. (EBITA)	313 694	-125 317	66 975	204 317	459 669
Goodwillavskrivningar	-82 893	-120	-19 183	–	-102 196
Rörelseresultat	230 801	-125 437	47 792	204 317	357 473
Finansiella intäkter	31 904	23 727	31 179	-54 027	32 783
Finansiella kostnader	-3 284	-7 721	-14 953	-60 685	-86 643
Årets skattekostnad	-123 858	6 413	-21 344	28 583	-110 206
Årets resultat	135 563	-103 018	42 674	118 188	193 407
<i>Övriga upplysningar</i>					
Tillgångar	4 217 049	659 675	1 478 584	-1 962 346	4 392 962
Ofördelade tillgångar	–	–	–	747 159	747 159
Summa tillgångar	4 217 049	659 675	1 478 584	-1 215 187	5 140 121
Skulder	2 206 045	533 515	914 644	-468 961	3 185 243
Ofördelade skulder	–	–	–	881 945	881 945
Summa skulder och avsättningar	2 206 045	533 515	914 644	412 984	4 067 188
Investeringar	5 347	3 307	2 499	–	11 153
Avskrivningar materiella tillgångar	-6 000	-3 676	-3 582	-13 442	-26 700

Teknikområdena
Koncernen bedriver
verksamhet inom el, vs,
ventilation och special.

Teknikområden 2008	El	Vs	Ventilation	Eliminering och special	Summa
Extern försäljning	5 544 615	3 028 274	1 690 181	247 506	10 510 576
Tillgångar	2 396 293	1 308 771	730 469	894 612	5 330 145
Investeringar	25 010	5 439	3 036	1 556	35 041

Teknikområden 2007	El	Vs	Ventilation	Eliminering och special	Summa
Extern försäljning	5 303 767	3 038 311	1 637 887	81 934	10 061 899
Tillgångar	2 284 340	1 317 889	702 874	841 029	5 146 132
Investeringar	5 800	3 346	1 784	223	11 153

NOT 4 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH ARVODEN TILL STYRELSE

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Antal medarbetare	2008	varav kvinnor	2007	varav kvinnor
<i>Moderföretaget</i>				
Sverige	–	0,0 %	–	0,0 %
Totalt i moderföretaget	–	0,0 %	–	0,0 %
<i>Dotterföretag</i>				
Sverige	5 280	5,1 %	5 132	4,8 %
Danmark	1 781	7,0 %	1 777	6,7 %
Norge	989	6,2 %	1 097	5,4 %
Totalt i dotterföretag	8 050	5,6 %	8 006	5,5 %
KONCERNEN TOTALT	8 050	5,6 %	8 006	5,5 %

Könsfördelning i företagsledningen	08-12-31 Andel kvinnor	07-12-31 Andel kvinnor
<i>Moderföretaget</i>		
Styrelsen	0,0 %	0,0 %
Övriga ledande befattningshavare	0,0 %	0,0 %
Koncernen totalt		
Styrelsen	0,0 %	0,0 %
Övriga ledande befattningshavare	0,0 %	0,0 %

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2008		2007	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Moderföretaget	125	41	–	–
<i>(varav pensionskostnad)</i>	<i>(–)</i>	<i>(–)</i>	<i>(–)</i>	<i>(–)</i>
Dotterföretag	3 821 015	727 169	3 461 055	772 637
<i>(varav pensionskostnad)</i>	<i>(184 745)</i>	<i>(36 343)</i>	<i>(160 591)</i>	<i>(24 148)</i>
Koncernen totalt	3 821 140	727 211	3 461 055	772 637
<i>(varav pensionskostnad)</i>	<i>(184 745)</i>	<i>(36 343)</i>	<i>(160 591)*</i>	<i>(24 148)</i>

*Av koncernens pensionskostnader avser 1 060 (1 134) gruppen koncernens styrelse och vd. Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 0.

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

Verkställande direktören
tillika koncernchefen är
anställd i dotterbolaget
Bravida Installation och
Service AB. Han omfattas
av pension och försäkrings-
villkor med en pensions-
premie på 35 procent
av summan av lön och
ersättningar. Vd har en
ömsesidig uppsägningstid
om 6 månader. I det fall
arbetsgivaren säger upp
anställningsavtalet skall
arbetsgivaren efter
utgången av uppsägnings-
tiden betala full lön (fast
lön) i 18 månader, gällande
från utgången av uppsäg-
ningstiden.

NOT 4 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH ARVODEN TILL STYRELSE (FORTS.)

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan styrelseledamöter m.fl. och övriga anställda 2008	Styrelse och vd	Övriga anställda	Styrelse och vd	Övriga anställda
Moderföretaget				
Sverige	125	–	–	–
(varav tantiem o.d.)	(–)	(–)	(–)	(–)
Dotterföretag				
Sverige	12 516	2 328 614	11 672	2 088 013
(varav tantiem o.d.)	(3 028)	(51 866)	(2 614)	(36 032)
Danmark	4 349	951 410	3 251	873 121
(varav tantiem o.d.)	(1 185)	(6 995)	(531)	(5 467)
Norge	5 770	518 356	3 922	490 037
(varav tantiem o.d.)	(735)	(8 035)	(522)	(9 168)
Dotterföretag totalt	22 635	3 798 380	18 845	3 451 171
(varav tantiem o.d.)	(4 948)	(66 896)	(3 667)	(50 667)
Koncernen totalt	22 760	3 798 380	18 845	3 451 171
(varav tantiem o.d.)	(4 948)	(66 896)	(3 667)	(50 667)

NOT 5 ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISORER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
KPMG				
Revisionsuppdrag	3 633	3 342	220	155
Andra uppdrag	2 124	1 340	13	109
Övriga				
Andra uppdrag	30	5	–	–
	5 787	4 687	233	264

NOT 6 RÖRELSENS KOSTNADER FÖRDELADE PÅ FUNKTIONER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Produktionskostnader	-8 240 213	-7 935 206	–	–
Administrationskostnader	-1 755 598	-1 768 819	-1 646	-5 271
	-9 995 811	-9 704 025	-1 646	-5 271

NOT 7 AVSKRIVNINGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
<i>Avskrivningar fördelade per tillgångslag</i>				
Goodwill	-103 609	-101 796	–	–
Övriga immateriella tillgångar	-400	-400	–	–
Byggnader	-7 020	-1 761	–	–
Maskiner och inventarier	-25 496	-24 939	–	–
	-136 525	-128 896	–	–
<i>Avskrivningar fördelade per funktion</i>				
Produktion	-107 858	-107 074	–	–
Administration	-28 667	-21 822	–	–
	-136 525	-128 896	–	–

Belopp i TSEK om inget annat anges.

NOT 8 ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Bilkostnader	-286 772	-237 998	–	–
Lokalkostnader	-143 616	-172 904	–	–
Konsultarvoden	-91 141	-114 066	-1 076	-4 737
IT-kostnader och telefoni	-129 776	-129 811	–	–
Resekostnader	-49 763	-41 452	–	–
Övrigt	-423 315	-366 806	-432	-534
	-1 124 383	-1 063 037	-1 508	-5 271

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 9 LEASINGAVGIFTER AVSEENDE OPERATIONELL LEASING

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
<i>Tillgångar som innehas via operationella leasingavtal</i>			<i>Inga</i>	<i>Inga</i>
Minimileasingavgifter	140 779	120 948	–	–
Variabla avgifter	–	–	–	–
Totala leasingkostnader	140 779	120 948	–	–
<i>Leasingavgifterna fördelar sig på följande avtal</i>			<i>Inga</i>	<i>Inga</i>
Leasingavgifter bilar	130 421	108 865	–	–
Leasingavgifter IT	6 760	8 320	–	–
Leasingavgifter övrigt	3 598	3 763	–	–
Totala leasingkostnader	140 779	120 948	–	–
<i>Framtida åtaganden leasingavtal</i>				
Nominellt värde av framtida minimilease- avgifter avseende icke uppsägningsbara kontrakt förfaller till betalning:				
Inom ett år	109 311	92 207	–	–
Mellan ett och fem år	149 784	126 767	–	–
Senare än fem år	–	–	–	–
	259 095	218 974	–	–
<i>Framtida åtaganden lokalhyror</i>				
Nominellt värde av framtida förpliktelser avseende lokalhyror förfaller till betalning:				
Inom ett år	101 182	114 352	–	–
Mellan ett och fem år	245 596	236 306	–	–
Senare än fem år	63 591	152 907	–	–
	410 369	503 565	–	–

NOT 10 RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Belopp i TSEK om inget annat anges.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	-	-123	-	-
Utdelning	-	-	250 000	2 892 910
Nedskrivningar	-	-	-	-2 536 069
	-	-123	250 000	356 841

NOT 11 RÄNTEINTÄKTER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ränteintäkter, koncernföretag	-	-	-	15 851
Ränteintäkter, övriga	25 675	27 497	263	171
Valutakursvinster	319	-	-	16 567
Dröjsmålsräntor	3 892	5 286	-	11
Övrigt	951	3 177	-	-
	30 837	35 960	263	32 600

NOT 12 RÄNTEKOSTNADER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Räntekostnader, koncernföretag	-	-	-26 557	-42 915
Räntekostnader, övriga	-63 163	-80 365	-	-42 652
Valutakursförluster	-3 179	-489	-77	-
Dröjsmålsräntor	-2 836	-1 613	-	-
Övrigt	-4 383	-7 232	-1 419	-
	-73 561	-89 699	-28 053	-85 567

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 13 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
<i>Aktuell skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)</i>				
Periodens skattekostnad	-4 468	-21 078	-	14 691
Skatteeffekt på erhållet koncernbidrag	-19 151	-21 837	7 688	-
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	9 599	5 128	-	-
	-14 020	-37 787	7 688	14 691
<i>Uppskjuten skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)</i>				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-39 566	7 076	-	-
Uppskjuten skatt till följd av förändringar av skattesatser	-9 928	-856	-323	-
Uppskjuten skatteintäkt i under året aktiverat underskottsavdrag	2	19 707	-	-
Uppskjuten skattekostnad till följd av utnyttjande av tidigare aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	-84 471	-98 126	-	-
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	-62	-220	-	-
	-134 025	-72 419	-	-
Totalt redovisad skattekostnad/skatteintäkt	-148 045	-110 206	7 365	14 691
<i>Avstämning av effektiv skatt</i>				
Resultat före skatt	472 041	303 613	222 542	304 386
Skatt enl. gällande skattesats för moderföretaget	-132 171	-85 012	-62 312	-85 228
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterföretag	3 173	2 530	-	-
Avskrivning av koncernmässig goodwill	-26 950	-26 809	-	-
Koncernjustering av kursdifferenser interna lån	-	-5 398	-	-
Andra icke avdragsgilla kostnader	-6 211	-6 331	-	3
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	-23 147	-14 729	-	-
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt hänförlig till tidigare år	-	4 301	-	-
Skatt hänförlig till tidigare år	-8 365	6 164	-	-
Effekt av ändrade skattesatser i Sverige	-3 918	-	-323	-
Nedskrivning av aktier i dotterföretag	-	-	-	-710 099
Ej skattepliktiga intäkter, utdelning	-	-	70 000	810 015
Uppskjuten skattefordran hänförlig till tidigare år	-	10 643	-	-
Uppskjuten skatt temporära skillnader utan motsvarande aktivering	49 544	4 435	-	-
Redovisad effektiv skatt	-148 045	-110 206	7 365	14 691

NOT 14 GOODWILL

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	1 959 272	1 948 657	–	–
Nyanskaffningar	9 536	1 991	–	–
Avyttringar och utrangeringar	-7 737	–	–	–
Justeringar av förvärvsanalysen	–	8 162	–	–
Årets valutakursdifferenser	1 368	462	–	–
Vid årets slut	1 962 439	1 959 272	–	–
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>				
Vid årets början	-101 834	–	–	–
Avyttringar och utrangeringar	7 737	–	–	–
Årets avskrivning enligt plan	-103 609	-101 796	–	–
Årets valutakursdifferenser	-1 030	-38	–	–
Vid årets slut	-198 736	-101 834	–	–
Redovisat värde vid periodens början	1 857 438	–	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	1 763 703	1 857 438	–	–

Belopp i TSEK om inget annat anges.

NOT 15 ÖVRIGA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	2 000	2 000	–	–
Vid årets slut	2 000	2 000	–	–
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>				
Vid årets början	-400	–	–	–
Årets avskrivning enligt plan	-400	-400	–	–
Vid årets slut	-800	-400	–	–
Redovisat värde vid periodens början	1 600	2 000	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	1 200	1 600	–	–

NOT 16 BYGGNADER OCH MARK

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	23 660	22 646	–	–
Nyanskaffningar	1 039	2 128	–	–
Avyttringar och utrangeringar	-15 651	-2 720	–	–
Omklassificeringar	-5 469	–	–	–
Årets valutakursdifferenser	-1 527	1 606	–	–
	2 052	23 660	–	–

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 16 BYGGNADER OCH MARK (FORTS.)

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>				
Vid årets början	-7 106	-6 697	-	-
Avyttringar och utrangeringar	14 103	1 867	-	-
Omklassificeringar	-1 375	-	-	-
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-7 020	-1 761	-	-
Årets valutakursdifferenser	868	-515	-	-
	-530	-7 106	-	-
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>				
Vid årets början	-4 175	-3 848	-	-
Omklassificeringar	3 880	-	-	-
Årets valutakursdifferenser	295	-327	-	-
	-	-4 175	-	-
Redovisat värde vid periodens slut	1 522	12 379	-	-
Taxeringsvärden, byggnader (i Sverige)	2 282	2 282	-	-
Taxeringsvärden, mark (i Sverige)	790	790	-	-

NOT 17 MASKINER OCH INVENTARIER

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	199 599	429 477	-	-
Nyanskaffningar	16 211	11 968	-	-
Förvärv av dotterföretag	12 697	-	-	-
Avyttringar och utrangeringar	-12 496	-264 831	-	-
Omklassificeringar	5 469	-	-	-
Årets valutakursdifferenser	940	22 985	-	-
	222 420	199 599	-	-
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>				
Vid årets början	-171 191	-376 306	-	-
Avyttringar och utrangeringar	11 161	250 502	-	-
Omklassificeringar	1 375	-	-	-
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-13 070	-24 939	-	-
Årets valutakursdifferenser	-387	-20 448	-	-
	-172 112	-171 191	-	-
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>				
Vid årets början	-1 443	-1 273	-	-
Avyttringar och utrangeringar	90	-62	-	-
Omklassificeringar	-3 880	-	-	-
Årets valutakursdifferenser	101	-108	-	-
	-5 132	-1 443	-	-
Redovisat värde vid periodens slut	45 176	26 965	-	-

NOT 18 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	4 220 555	2 772 590
Inköp	521	1 447 965
	4 221 076	4 220 555
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>		
Vid årets början	-2 536 069	–
Årets nedskrivningar	–	-2 536 069
	-2 536 069	-2 536 069
Redovisat värde vid periodens slut	1 685 007	1 684 486

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Specifikation av innehav av andelar i koncernföretag

Dotterföretag / Org nr / Säte	Antal andelar	Andel* i %	08-12-31 Bokfört värde
Investerings-sällskapet 1999 AB, 556566-7879, Stockholm	698 800	100,0	1 379 950
Bravida InterimCo AB, 556714-5627, Stockholm	2 000	100,0	200
• Bravida Installation och Service AB, 556056-7298, Stockholm	65 440 929	100,0	2 380 313
•• Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	804 349
••• Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	73 044
••• Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	14 961
••• Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	9 072
••• Veltrade Technical Consulting Agency AB, 556247-9989, Linköping	1 000	100,0	1 064
••• Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	160
••• E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	14 828
•••• E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1 028
•••• E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	432
•••• E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	415
••• Bravida Enacab AB, 556471-1496, Göteborg	1 000	100,0	9 624
••• Bravida Totalinstallatören AB, 556218-8481, Malmö	10 000	100,0	6 436
•• AB Elektriska Jibex, 556451-3371, Sundsvall	1 000	100,0	1 746
•• Bravida Väst AB, 556200-3706, Göteborg	20 000	100,0	2 182
•• Bravida EI Stockholm AB, 556439-4681, Stockholm	30 000	100,0	75 727
•• Timesec Systems AB, 556546-5597, Stockholm	45 000	100,0	6 854
••• Hudsonspoven AB, 556262-3123, Stockholm	20 000	100,0	–
••• Styltsnäppan AB, 556181-0812, Stockholm	9 500	100,0	–
•• BPA Försäkrings AB, 516401-8375, Stockholm	10 000	100,0	21 000
•• BPA Byggproduktion AB, 556296-2141, Stockholm	1 000	100,0	100
••• Byggnads AB Konstruktör, 556012-3670, Örebro	6 000	100,0	300
•• Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby Danmark	4	100,0	260 859
•• Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby Danmark	2 211	100,0	–

Bravida AB äger aktier direkt i Investerings-sällskapet 1999 AB, Bravida AS och Bravida InterimCo AB. Övriga dotterföretag nedan är indirekt ägda.

*Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

*Ägarandelen av kapitalet
avses, vilket även över-
ensstämmer med andelen
av rösterna för totalt antal
aktier.

Specifikation av innehav av andelar i koncernföretag			08-12-31
Dotterföretag / Org nr / Säte	Antal andelar	Andel* i %	Bokfört värde
Bravida AS, 982 281 024, Oslo Norge	1 827 071	100,0	304 857
• Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo Norge	10 796 137	100,0	309 026
•• Bravida Oil & Energy AS, 977 488 494, Tönsberg Norge	2 001	100,0	48 423
••• Bravida Samferdsel AS, 990 231 885, Bergen Norge	100	100,0	72
••• OK Klima Vest AS, 984 193 629, Bergen Norge	114	100,0	3 288
			07-12-31
Investerings-sällskapet 1999 AB, 556566-7879, Stockholm	698 800	100,0	1 379 950
Bravida InterimCo AB, 556714-5627, Stockholm	2 000	100,0	200
• Bravida Installation och Service AB, 556056-7298, Stockholm	65 440 929	100,0	2 380 313
•• Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	754 349
••• Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	73 044
••• Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	14 961
••• Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	9 072
••• Veltrade Technical Consulting Agency AB, 556247-9989, Linköping	1 000	100,0	1 064
••• Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	160
••• E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	14 828
•••• E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1 028
•••• E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	432
•••• E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	415
••• Bravida Enacab AB, 556471-1496, Göteborg	1 000	100,0	9 624
••• Bravida Totalinstallatören AB, 556218-8481, Malmö	10 000	100,0	6 436
•• Bravida Stockholm AB, 556161-5062, Stockholm	10 000	100,0	1 039
•• Bravida Väst AB, 556200-3706, Göteborg	20 000	100,0	2 182
•• Bravida El Stockholm AB, 556439-4681, Stockholm	30 000	100,0	75 727
•• Timesec Systems AB, 556546-5597, Stockholm	45 000	100,0	6 854
••• Hudsonspoven AB, 556262-3123, Stockholm	20 000	100,0	–
••• Styltsnäppan AB, 556181-0812, Stockholm	9 500	100,0	–
•• BPA Försäkrings AB, 516401-8375, Stockholm	10 000	100,0	21 000
•• BPA Byggproduktion AB, 556296-2141, Stockholm	1 000	100,0	100
••• Byggnads AB Konstruktör, 556012-3670, Örebro	6 000	100,0	300
•• Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby Danmark	4	100,0	260 859
•• Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby Danmark	2 211	100,0	–
Bravida AS, 982 281 024, Oslo Norge	1 827 071	100,0	304 336
• Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo Norge	10 796 137	100,0	332 550
•• Bravida Oil & Energy AS, 977 488 494, Tönsberg Norge	2 001	100,0	49 731
••• Bravida Samferdsel AS, 990 231 885, Bergen Norge	100	100,0	119
••• OK Klima Vest AS, 984 193 629, Bergen Norge	114	100,0	3 539
•• Bravida Norge Holding AS, 962 137 377, Oslo Norge	5 510	100,0	170 881

NOT 19 ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	243	193	–	–
Inköp	–	50	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	243	243	–	–

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Specifikation av innehav av andelar i koncernföretag

Intresseföretag / Org nr / Säte	Ägd andel i %	Kapitalandelens värde i koncernen	08-12-31 Bokfört värde
Klagshamn Exploaterings AB, 556058-3774, Malmö	50 %	193	193
Mätarspecialisterna i Göteborg AB, 556733-7786, Göteborg	50 %	50	50
		243	243

NOT 20 FORDRINGAR HOS KONCERNFÖRETAG

	Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	–	310 889
Amortering, netto	–	-310 889
Redovisat värde vid periodens slut	–	–

NOT 21 PENSIONSTILLGÅNGAR OCH AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONÄRER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	08-12-31 Totalt
Aktiva	–	1 036	–	–	1 036
Fribrevsinnehavare	–	3 180	–	–	3 180
Pensionärer	–	2 147	–	–	2 147
Totalt	–	6 363	–	–	6 363
					07-12-31
Aktiva	–	856	–	–	856
Fribrevsinnehavare	–	3 445	–	–	3 445
Pensionärer	–	1 834	–	–	1 834
Totalt	–	6 135	–	–	6 135

I Sverige finns pensionsplaner för samtliga anställda. Huvuddelen av dessa är avgiftsbestämda planer. För tjänstemännen är pensionsplanen förmånsbestämd och redovisas i koncernen i enlighet med RR 29.

De anställda i Norge och Danmark har en avgiftsbestämd pensionsplan.

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 21 PENSIONSTILLGÅNGAR OCH AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONÄRER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE (FORTS.)

Moderbolaget har ingen
anställd personal.

Förmånsbestämda förpliktelser och värdet av förvaltningstillgångar	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-1 051 186	-936 784	–	–
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	987 599	1 032 200	–	–
Summa helt eller delvis fonderade förpliktelser	-63 587	95 416	–	–
Nuvärdet av ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	-16 945	-18 809	–	–
Nettoförpliktelser före justeringar	-80 532	76 607	–	–
<i>Justeringar:</i>				
Akkumulerade oredovisade aktuariella vinster (-) och förluster (+)	193 513	15 429	–	–
Löneskatt	27 409	22 328	–	–
Nettobelopp i balansräkningen	140 390	114 364	–	–
<i>Nettobeloppet redovisas i följande poster i balansräkningen:</i>				
Finansiella anläggningstillgångar	164 038	137 725	–	–
Andra långfristiga värdepappersinnehav	54 163	60 165	–	–
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-77 811	-83 526	–	–
Nettobelopp i balansräkningen	140 390	114 364	–	–
<i>Nettobeloppet fördelar sig på planer i följande länder:</i>				
Sverige	140 390	114 364	–	–
Nettobelopp i balansräkningen	140 390	114 364	–	–
Koncernen				
	08-12-31	08-12-31	07-12-31	07-12-31
	Pensions- tillgångar	Pensions- förpliktelser	Pensions- tillgångar	Pensions- förpliktelser
Förmånsbestämda pensionsplaner	164 038	–	137 725	–
PRI	–	-23 648	–	-23 361
Kapitalförsäkringar	54 163	-54 163	60 165	-60 165
	218 201	-77 811	197 890	-83 526

NOT 21 PENSIONSTILLGÅNGAR OCH AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONÄRER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE (FORTS.)

Belopp i TSEK om inget annat anges.

Aktuariella antaganden	Sverige	
	08-12-31	07-12-31
<i>Följande väsentliga aktuariella antaganden har tillämpats vid beräkning av förpliktelse: (vägda genomsnittsvärden)</i>		
Diskonteringsränta	3,90 %	4,65 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna	4,50 %	4,50 %
Långsiktigt löneökningstantagande	3,00 %	3,00 %
Långsiktig ökning av inkomstbasbeloppet	3,00 %	3,00 %
Långsiktigt inflationsantagande	2,00 %	2,00 %

De aktuariella förutsättningarna är baserade på vanligt använda förutsättningar avseende demografiska faktorer och avgång. Fr.o.m. 2007 års aktuarieberäkning har nya dödlighetsantaganden (längre livslängd) beaktats.

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Härav kreditförsäkrat via FPG/PRI	340	401	–	–
<i>Ställda säkerheter för pensionsförpliktelser</i>				
Aktiverad kapitalförsäkring	54 163	60 165	–	–

NOT 22 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	74 260	75 708	–	–
Förvärv av dotterföretag	–	–	–	–
Avyttringar och utrangeringar	-12 260	-231	–	–
Förändring kapitalförsäkringar	-6 002	-2 738	–	–
Värdeförändringar	-330	541	–	–
Årets valutakursdifferenser	246	980	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	55 914	74 260	–	–
<i>Specifikation av värdepapper</i>				
Fonder, kapitalförsäkringar	54 163	60 165	–	–
Insatt kapital Bravida Pensjonskasse, Norge	–	11 875	–	–
Övrigt	1 751	2 220	–	–
	55 914	74 260	–	–

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 23 UPPSKJUTEN SKATT

	Koncernen			
	08-12-31		07-12-31	
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld
Immateriella anläggningstillgångar	–	-869	280	–
Materiella anläggningstillgångar	6 054	–	7 816	–
Finansiella anläggningstillgångar	8	–	613	–
Kundfordringar	6 788	–	10 912	–
Pensionsavsättningar	–	-41 391	–	-37 596
Avsättningar projekt	–	-44 952	–	-19 460
Garantiavsättningar	2 469	–	13 019	–
Övriga avsättningar	25 001	–	19 228	–
Periodiseringsfonder	–	-62	–	-220
Övrigt	435	–	884	–
Underskottsavdrag	83 113	–	178 415	–
	123 868	-87 274	231 167	-57 276
Nettotillgång	36 594		173 891	

Sverige ändrar bolags-
skattesatsen 2009
från 28% till 26,3%.

Norge har en bolags-
skattesats på 28%.

Danmark har en bolags-
skattesats på 25%.

	Moderbolaget			
	08-12-31		07-12-31	
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld
Underskottsavdrag	5 009	–	5 332	–
	5 009	–	5 332	–

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
	<i>Specifikation per land</i>			
Sverige	61 214	239 434	5 009	5 332
Norge	1 676	399	–	–
Danmark	-26 296	-65 942	–	–
	36 594	173 891	5 009	5 332

Avdragsgilla temporära
skillnader och skatte-
mässiga underskottsav-
drag för vilka uppskjutna
skattefordringar inte har
redovisats i resultat- och
balansräkningarna.

Ej redovisade uppskjutna skattefordringar

	Moderbolaget			
	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Specifikation per land</i>				
Sverige	–	–	–	–
Norge	160 130	197 918	–	–
Danmark	–	–	–	–
	160 130	197 918	–	–

NOT 24 UPPARBETAD MEN EJ FAKTURERAD INTÄKT

Belopp i TSEK om inget annat anges.

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	3 453 360	2 631 977	–	–
Fakturering på ej avslutade arbeten	-2 804 177	-2 285 991	–	–
	649 183	345 986	–	–

NOT 25 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	25 714	21 145	–	–
Förutbetalda försäkringspremier	370	20 359	–	–
Upplupna intäkter	63 277	58 685	360	517
Övriga poster	21 804	15 688	–	–
	111 165	115 877	360	517

NOT 26 KORTFRISTIGA PLACERINGAR OCH SPÄRRADE MEDEL

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Kortfristiga placeringar	541	541	–	–
Spärrade medel	10 380	8 953	–	–
Likvida medel i externa konsortier	405	419	–	–
	11 326	9 913	–	–

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

Aktien avser en serie och
varje aktie berättigar till
en röst.

NOT 27 EGET KAPITAL

	Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31
Antal aktier		
Ingående antal aktier	51 313 833	1 000
Split	–	51 312 833
Utgående antal aktier	51 313 833	51 313 833

	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Årets resultat	Totalt
<i>Koncernen</i>					
Utgående balans enligt balansräkning föregående år	10 000	–	869 526	193 407	1 072 933
Balanseras i ny räkning	–	–	193 407	-193 407	–
Ändrad pensionsplan i Norge 2007	–	–	-4 838	–	-4 838
Koncernbidrag	–	–	-68 397	–	-68 397
Skatteeffekt på koncernbidrag	–	–	19 151	–	19 151
Lämnad utdelning	–	–	-250 000	–	-250 000
Årets omräkningsdifferenser	–	–	27 763	–	27 763
Årets resultat	–	–	–	323 996	323 996
Eget kapital	10 000	–	786 612	323 996	1 120 608
<i>Moderföretaget</i>					
Vid årets början	10 000	–	921 123	319 077	1 250 200
Koncernbidrag	–	–	27 457	–	27 457
Skatteeffekt på koncernbidrag	–	–	-7 688	–	-7 688
Lämnad utdelning	–	–	-250 000	–	-250 000
<i>Disposition enligt bolagsstämmebeslut</i>					
Balanseras i ny räkning	–	–	319 077	-319 077	–
Årets resultat	–	–	–	229 907	229 907
Eget kapital	10 000	–	1 009 969	229 907	1 249 876

NOT 28 RESULTAT PER AKTIE

	Koncernen	
	2008	2007
Årets resultat	323 996	193 407
Genomsnittligt antal aktier före och efter utspädning, tusental*	51 314	51 288
Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK	6,31	3,77
Föreslagen utdelning	–	–

Belopp i TSEK om inget annat anges.

*Jämförelsetalet har omräknats till följd av den sammanläggning och split som genomförts under 2007.

NOT 29 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Avsättning för tomma lokaler	26 090	86 412	–	–
Kostnader för omstruktureringsåtgärder	23 184	46 751	–	–
Förlustavsättning projekt	2 405	16 070	–	–
Garantiåtaganden	86 439	106 497	–	–
Övrigt	66 418	68 427	–	–
	204 536	324 157	–	–

NOT 30 RÄNTEBÄRANDE SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Checkräkningskredit	33 959	26 486	–	–
Övriga lån från kreditinstitut	850 000	900 000	–	–
Skulder till koncernföretag	–	–	300 025	443 019
Övrigt	115	157	–	–
Redovisat värde vid periodens utgång	884 074	926 643	300 025	443 019
<i>Belopp varmed skuldposten förväntas betalas</i>				
Inom tolv månader från balansdagen	50 032	50 034	–	–
Efter mer än fem år från balansdagen	–	700 000	–	–

Skulderna är förenade med vissa villkor knutna till resultat och ställning, s.k. covenants.

NOT 31 STÄLLDA SÄKERHETER FÖR SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Fastighetsinteckningar	1 800	1 800	–	–
Företagsinteckningar	866 741	866 741	–	–
Aktier i dotterföretag	3 518 565	3 468 565	–	–
	4 387 106	4 337 106	–	–

Belopp i TSEK om inget
annat anges.

NOT 32 SKULDER TILL KONCERNFÖRETAG

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	–	–	443 019	1 379 950
Inlåning, netto	–	–	46 822	443 019
Amortering, netto	–	–	-189 816	-1 379 950
Redovisat värde vid årets slut	–	–	300 025	443 019

NOT 33 CHECKRÄKNINGSKREDIT

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Beviljad kreditlimit	432 763	439 063	–	–
Outnyttjad del	-398 804	-412 577	–	–
Utnyttjat kreditbelopp	33 959	26 486	–	–
<i>Beviljad kreditlimit, fördelat per land</i>				
Sverige, TSEK	350 000	350 000	–	–
Norge, TNOK	75 000	75 000	–	–
Totalt beviljad kreditlimit, TSEK	432 763	439 063	–	–

Säkerheter redovisas i

Not 31

**Ställda säkerheter
för skulder till kredit-
institut.**

Skulderna är förenade
med vissa villkor knutna
till resultat och ställning,
s.k. covenants.

NOT 34 FAKTURERAD MEN EJ UPPARBETAD INTÄKT

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Fakturering på ej avslutade arbeten	4 881 039	4 038 003	–	–
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	-3 977 346	-3 344 449	–	–
	903 693	693 554	–	–

NOT 35 SKULDER TILL KONCERNFÖRETAG

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Vid årets början	77 990	–	78 722	–
Inlåning, netto	68 397	77 990	68 397	77 990
Amortering, netto	–	–	-518	732
Redovisat värde vid årets slut	146 387	77 990	146 601	78 722

NOT 36 ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Mervärdeskatteskuld	130 078	146 544	–	25
Personalens källskatt	72 486	89 504	–	–
Skuld avseende finansiell leasing	–	12 464	–	–
Övriga poster	59 082	44 522	918	808
	261 646	293 034	918	833

NOT 37 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Belopp i TSEK om inget annat anges.

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Upplupna semesterlöner och löner	598 930	510 007	125	200
Upplupna sociala avgifter	215 496	180 857	39	65
Upplupna räntekostnader	2 318	11 330	–	–
Övriga poster	85 478	125 303	900	500
	902 222	827 497	1 064	765

NOT 38 STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
<i>Ställda säkerheter</i>				
Fastighetsinteckningar	1 800	1 800	–	–
Företagsinteckningar	866 741	866 741	–	–
Aktier i dotterföretag	3 518 565	3 468 565	–	–
Fonder, kapitalförsäkringar	54 163	60 165	–	–
	4 441 269	4 397 271	–	–
<i>Ansvarsförbindelser</i>				
Garantiåtaganden, FPG/PRI	340	401	–	–
Borgensförbindelser, övriga	13 500	13 500	16 990	20 035
	13 840	13 901	16 990	20 035

Stockholm den 23 april 2009

Jan Åkesson
Ordförande

Lars-Ove Håkansson
Styrelseledamot

Thomas Tarnowski
Styrelseledamot

Thomas Erséus
Styrelseledamot

Torbjörn Torell
Verkställande direktör och styrelseledamot

Jan-Erik Arvidsson
Arbetsgarerepresentant

Øivind Fredriksen
Arbetsgarerepresentant

Anders Mårtensson
Arbetsgarerepresentant

Peter Sjöquist
Arbetsgarerepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats 2009-04-23
KPMG AB

Per Gustafsson
Auktoriserad revisor

Koncernens resultat- och balansräkning samt moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på ordinarie årsstämma den 7 maj 2009.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Bravida AB
Org nr 556713-6535



Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Bravida AB för räkenskapsåret 2008. Årsredovisningen och koncernredovisningen ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 30–68. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga

beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 23 april 2009
KPMG AB

Per Gustafsson
Auktoriserad revisor

Bravidas styrelse 2008

Jan Åkesson

Partner och vd för Triton Advisers (Nordic) AB

Roll i styrelsen: Ordförande

Invald i styrelsen: 2006

Födelseår: 1964

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Papyrus AB.

Torbjörn Torell

Vd och koncernchef Bravida

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2006

Födelseår: 1956

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i JM AB och stiftelsen Livslust.

Thomas Tarnowski

Partner hos Triton Advisers (Nordic) AB

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1976

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i DSV Miljö A/S

Thomas Erséus

VD Kungsleden AB

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2008

Födelseår: 1963

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i HQ AB och DSV Miljö A/S

Lars-Ove Håkansson

Roll i styrelsen: Ledamot

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1937

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i bland annat Byggelit AB (ordf.), Tenant & Partner AB (ordf.), Malmöhus Invest AB, Elite Hotels AB, Zeonda AB (ordf.), VibraTech AB (ordf.), Torda AB och Vasaholmen AB.

Arbetsstagarrepresentanter

Jan-Erik Arvidsson

Titel/yrke: Elektriker – Elektrikerförbundet i Sverige

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1950

Øivind Fredriksen

Titel/yrke: Montör – LO i Norge

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1959

Anders Mårtensson

Titel/yrke: Vs-montör – Byggnads i Sverige

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1965

Peter Sjöquist

Titel/yrke: Projektledare/tekniker – Ledarna i Sverige

Invald i styrelsen: 2007

Födelseår: 1957

*Övre raden från vänster:
Thomas Erséus,
Anders Mårtensson,
Lars-Ove Håkansson,
Jan-Erik Arvidsson,
Øivind Fredriksen*

*Nedre raden från vänster:
Thomas Tarnowski,
Torbjörn Torell,
Jan Åkesson,
Peter Sjöquist*



Bravidas koncernledning 2008

Torbjörn Torell
Födelseår: 1956
Verkställande direktör och koncernchef
Anställningsår: 2004

Per Leopoldson
Födelseår: 1960
Ekonomi- och finansdirektör
Anställningsår: 2005

Göran Lindfors
Födelseår: 1957
Divisionschef Nord
Anställningsår: 2008

Mats Axelsson
Födelseår: 1963
Divisionschef Stockholm
Anställningsår: 2005

Staffan Pålsson
Födelseår: 1952
Divisionschef Syd
Anställningsår: 1980

Eirik Frantzén
Födelseår: 1968
Divisionschef Norge
Anställningsår: 2002

Bent Andersen
Födelseår: 1961
Divisionschef Danmark
Anställningsår: 2003

Övre raden från vänster:

*Eirik Frantzén,
Per Leopoldson,
Mats Axelsson,
Göran Lindfors*

Nedre raden från vänster:

*Staffan Pålsson,
Torbjörn Torell,
Bent Andersen*



Ändrade redovisningsprinciper från och med 1 januari 2009

Koncernredovisningen kommer från och med 1 januari 2009 att upprättas i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) sådana de antagits av EU. I samband med övergången från tidigare tillämpade redovisningsprinciper till en redovisning enligt IFRS har koncernen tillämpat IFRS 1 som är den standard som beskriver hur övergången till IFRS ska redovisas. Vidare kommer enligt svensk lag, Rådet för finansiell rapportering, RFR 1.2, kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpas. Den redovisningsrekommendation som bedöms få störst inverkan på koncernens balans- och resultaträkning är IFRS 3 Rörelseförvärv och IAS 36 Nedskrivningar där skillnaden mot nuvarande princip består bland annat i att enligt IAS 36 ska goodwill inte skrivas av enligt plan utan prövas årligen för eventuell nedskrivningsbehov eller vid en indikation på att värdet gått ned. Övriga nya rekommendationer enligt IFRS bedöms endast ha marginell effekt.

Moderbolaget tillämpar Årsredovisningslagen och RFR 2.2 Redovisning för juridiska personer. I de fall moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen anges detta i slutet av denna not.

Nedan följer en preliminär bedömning av den påverkan som införandet av ovanstående standarder och uttalanden kan få på Bravidakoncernens finansiella rapporter.

Koncernredovisning

Dotterföretag

I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt, eller indirekt innehar mer än 50 procent av rösterna.

Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftmässiga och finansiella styrningen. Dotterföretag inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärvsmetoden används för redovisning av koncernens förvärv av dotterbolag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångar som lämnats som ersättning, emitterade eget kapitalinstrument och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen, plus utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventuellförpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkliga värden på förvärvsdagen, oavsett omfattning på eventuellt minoritetsintresse. Det överskott som utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på koncernens andel av identifierbara förvärvade tillgångar, skulder och eventuellförpliktelser redovisas som goodwill. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterbolagets tillgångar, skulder och eventuellförpliktelser redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster på transaktioner mellan koncernbolag elimineras. Även orealiserade förluster elimineras men eventuella förluster betraktas som indikation på att ett nedskrivningsbehov kan föreligga. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

Intresseföretag

Intresseföretag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 procent och

50 procent av rösterna. Innehav i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden och värderas inledningsvis till anskaffningsvärde.

Omräkning av utländsk valuta

Funktionell valuta och rapportvaluta

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljö där respektive företag huvudsakligen är verksamt (funktionell valuta). I koncernredovisningen används svenska kronor (SEK) som är moderbolagets funktionella valuta och rapportvaluta.

Transaktioner och balansposter

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Valutakursdifferenser på upplåning redovisas under finansiella poster, medan övriga kursdifferenser ingår i rörelseresultatet.

Koncernbolag

Resultat och finansiell ställning för alla koncernbolag som har en annan funktionell valuta än rapportvalutan, omräknas till koncernens rapportvaluta enligt följande:

- tillgångar och skulder för var och en av balansräkningarna omräknas till balansdagskurs
- intäkter och kostnader för var och en av resultaträkningarna omräknas till genomsnittlig valutakurs
- alla valutakursdifferenser som uppstår redovisas som en separat del av eget kapital

Vid konsolidering förs valutakursdifferenser, som uppstår till följd av omräkning av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter, till eget kapital. Vid avyttring av en utlandsverksamhet, helt eller delvis, förs de kursdifferenser som redovisats i eget kapital till resultaträkningen och redovisas som en del av realisationsvinsten/-förlusten. Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlandsverksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden varvid justering sker för transaktioner som inte medför in- eller utbetalningar.

Intäkter

Intäkter redovisas i resultaträkningen när det är möjligt att beräkna inkomsten på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla koncernen. Bolagets intäkter består primärt av intäkter från entreprenadavtal. Vid intäktsredovisningen tillämpas successiv vinstavräkning. Denna princip beskrivs nedan under avsnitt "Entreprenadavtal". Ränteintäkter intäktsredovisas över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelningsintäkter redovisas när rätten att erhålla betalning har fastställts.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet på koncernens andel av den förvärvade verksamhetens identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av verksamhet redovisas som immateriella tillgångar.

Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivningar av goodwill återförs inte. Vinst eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar kvarvarande redovisat värde på den goodwill som avser den avyttrade enheten. Goodwill fördelas på kassagenererande enheter vid prövning av eventuellt nedskrivningsbehov.

Fördelningen görs på de kassagenererande enheter eller grupper av kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av det rörelseförvärv som gett upphov till goodwillposten.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för en immateriell eller materiell tillgång läggs till anskaffningsvärdet endast om de ökar de framtida ekonomiska fördelarna som överstiger den ursprungliga bedömningen och utgifterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskade med eventuella restvärden. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Avskrivning sker från det datum då tillgångarna är tillgängliga för användning. Övriga immateriella tillgångar skrivs av enligt plan på 5 år.

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark innefattar huvudsakligen lager och kontor. Alla materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som en separat tillgång endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Redovisat värde på den ersatta delen tas bort från balansräkningen. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Inga avskrivningar sker för mark. Avskrivningar på andra tillgångar, för att fördela deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet över den beräknade nyttjandeperioden görs linjärt enligt följande:

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Byggnader
Nedlagda kostnader på annans fastighet
Maskiner och andra tekniska anläggningar
Person- och servicebilar
Inventarier, verktyg och installationer

Tillgångarna restvärden och nyttjandeperioder prövas varje balansdag och justeras vid behov. Vinst eller förlust från avyttringen fastställs genom en jämförelse mellan försäljningsintäkter och det redovisade värdet och redovisas i övriga rörelseintäkter respektive rörelsekostnader i resultaträkningen.

Nedskrivningar av icke-finansiella tillgångar

För goodwill och andra tillgångar med en obestämd nyttjandeperiod görs årligen en prövning av att återvinningsvärdet, det vill säga det högre av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet, överstiger redovisat värde. För andra icke-finansiella tillgångar görs en liknande prövning så snart det finns en indikation på att det redovisade värdet är för högt. Tillgångens värde skrivs ned till återvinningsvärdet så snart det visats att detta är lägre än redovisat värde.

Leasing

Anläggningstillgångar som disponeras via leasing klassificeras i enlighet med leasingavtalets ekonomiska innebörd. Leasing av anläggningstillgångar, där koncernen i allt

väsentligt innehar de ekonomiska risker och fördelar förknippade med ägandet, klassificeras som finansiell leasing. Finansiell leasing redovisas som anläggningstillgång vid leasingperiodens början till det lägre av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna. Motsvarande betalningsförpliktelser redovisas som skuld i balansräkningen. Varje leasingbetalning fördelas mellan amortering av skulden och finansiella kostnader för att uppnå en fast räntesats för den redovisade skulden.

Den redovisade skulden ingår i balansräkningen post "Skuld avseende finansiell leasing". Räntedelen i de finansiella kostnaderna redovisas i resultaträkningen fördelat över leasingperioden så att varje leasingperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Anläggningstillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal skrivs av över den beräknade nyttjandeperioden. De finansiella leasingavtal avser Bravidakoncernens person- och servicebilar. Övriga leasingavtal klassificeras som operationell leasing. Betalningar som görs under leasingtiden kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar

Bravida klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier: finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, finansiella tillgångar som kan säljas samt lånefordringar och kundfordringar. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella tillgången förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av de finansiella tillgångarna vid det första redovisningstillfället och omprövar detta beslut vid varje rapporteringstillfälle.

Allmänna principer

Köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen – det datum då koncernen förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finansiella instrument redovisas första gången till anskaffningskostnad plus transaktionskostnader, vilket gäller alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas första gången till verkligt värde, medan hänförliga transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar som kan säljas och finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Lånefordringar och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Koncernen bedömer per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar t.ex. att det ej är troligt att gäldenären kan uppfylla sina åtaganden. Nedskrivningsprövning av kundfordringar beskrivs nedan.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar som innehas för handel. En finansiell tillgång klassificeras i denna kategori om den förvärvades huvudsakligen i syfte att säljas inom kort. Derivat klassificeras som att de innehas för handel om de inte är identifierade som säkringar. En ränteswap värderas till verkligt värde med utgångspunkt från framtida diskonterade kassaflöden, vilket innebär att värdet varierar med ränteläget. Bravida uppfyller inte förutsättningarna för att tillämpa säkringsredovisning enligt IAS 39, varför värdeförändringen redovisas över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Denna klass av finansiella instrument inom koncernen innehåller tillgångar som inte är derivat men som kan säljas. Tillgångar inom denna kategori klassificeras som anläggningstillgångar om ledningen inte har för avsikt att avyttra tillgången inom 12 månader efter balansdagen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat. De har fastställda eller fastställbara betalningar och är inte noterade på en aktiv marknad. De ingår i omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Kundfordringar och lånefordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, minskat med eventuell reserv för värdeminskning. En reserv läggs upp för värdeminskning av kundfordringar när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reservens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden. En nedskrivning av kundfordringar redovisas i resultaträkningen i funktionen "övriga rörelsekostnader" och en nedskrivning av lånefordringar redovisas som finansiell post.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut-principen (FIFU). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta tillverkningskostnader. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Entreprenaduppdrag

Bravida använder metoden för successiv vinstavräkning. Vid tillämpning av successiv vinstavräkning framkommer resultatet i takt med projektets färdigställandegrad. För bestämning av det resultat som vid en given tidpunkt har upparbetats krävs uppgifter om följande komponenter:

- Projektintäkt – värdet av samtliga till entreprenaduppdraget hänförliga intäkter.
- Projektkostnad samtliga mot projektintäkten svarande kostnader som är hänförliga till det enskilda projektet.
- Färdigställandegrad (upparbetningsgrad) – bokförda kostnader i förhållande till beräknade totala projektkostnader.

Utgifter som har uppstått under året men som avser framtida arbete inräknas inte i nedlagda projektkostnader när färdigställandegraden fastställs. Dessa redovisas som material- och varulager, förskott eller övriga tillgångar beroende på deras karaktär. Ändringar i omfattningen av uppdraget, anspråk och incitamentsersättningar inkluderas i projektintäkten i den utsträckning de har överenskommit med kunden och kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Som grundläggande villkor för successiv vinstavräkning gäller att projektintäkt och projektkostnad ska kunna storleksbestämmas på ett tillförlitligt sätt och att upparbetningsgraden fastställs på ett sätt som är relevant med avseende på kravet på tillförlitlighet.

För projekt där intäkter och kostnader inte tillförlitligt kan bestämmas vid bokslutstillfället tillämpas nollavräkning. Det innebär att projektet redovisas med en intäkt som motsvarar upparbetad kostnad, det vill säga resultatet tas upp till noll kronor i avvaktan på att en resultatbestämning kan göras. Så snart det är möjligt sker övergång till successiv vinstavräkning. Reservationer görs för beräknade förluster, det vill säga när projektkostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten, och dessa belopp belastar årets resultat.

Bravidakoncernen redovisar som tillgång fordringar (balansposten "Upparbetade ej fakturerade intäkter") på beställare av entreprenaduppdrag för vilka projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster) överstiger fakturerade belopp. Delfakturerade belopp som ännu inte betalats av kunden och av beställaren innehållna belopp ingår i posten Kundfordringar. Bravida redovisar som skuld (balansposten "Fakturerade ej upparbetade

intäkter") alla skulder till beställare av entreprenaduppdrag för pågående uppdrag för vilka fakturerade belopp överstiger projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster).

Likvida medel

Likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

Finansiella skulder

Bravidakoncernens finansiella skulder är indelade i följande kategorier:

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Derivatinstrument med negativa verkliga värden som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning värderas till verkligt värde via resultaträkningen. För information om vilka derivatinstrument Bravidakoncernen redovisar hänvisas till avsnittet "Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen".

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörs-skulder ingår i denna kategori. Finansiella skulder värderas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Finansiella skulder värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden med tillämpning av effektivräntemetoden. Ränteskiltnadsersättningar vid förtidsinlösen av lån redovisas i resultaträkningen vid lösentidpunkten. Lånekostnader belastar resultatet för den period till vilken de hänförs. Lämnade utdelningar redovisas som skuld efter det att årsstämman godkänt utdelningen.

Upplåning samt övriga finansiella skulder klassificeras som kortfristiga skulder om inte koncernen har en ovillkorlig rätt att skjuta upp betalning av skulden i åtminstone 12 månader efter balansdagen.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhålls avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital, redovisas mot eget kapital. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är troligt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda redovisas i koncernredovisningen enligt Redovisningsrådets rekommendation IAS 19, Ersättning till anställda.

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

I Danmark omfattas alla anställda av avgiftsbestämda planer. I Sverige omfattas huvuddelen av de anställda av en avgiftsbestämd plan men många omfattas av en förmånsbestämd pensionsplan. I Norge omfattas i stort sett alla anställda av en förmånsbestämd pensionsplan.

I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

I förmånsbestämda pensionsplaner utgår ersättningar till

anställda och före detta anställda baserat på lön vid pensioneringen och antalet tjänsteår. Koncernen bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas.

De förmånsbestämda pensionsplanerna är både fonderade och ofonderade. I de fall planerna är fonderade har tillgångar avskiljts i främst pensionsstiftelser. Dessa förvaltningstillgångar kan bara användas för att betala ersättningar enligt pensionsavtalen.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelseerna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende-aktuariar. Åtagandet utgörs av nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. Diskonteringsräntan som används motsvarar räntan för förstklassiga företagsobligationer alternativt statsobligationer med en löptid som motsvarar den genomsnittliga löptiden för förpliktelseerna och valutan.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från den tidigare gjorda åtagandet, eller att antaganden ändras. Den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna, vid föregående års utgång, som överstiger 10 procent av det största av förpliktelseernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

Den beskrivna redovisningsprincipen ovan tillämpas för koncernredovisningen. Moderföretaget och dotterföretagen redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land.

En avsättning (fordran) redovisas för särskild löneskatt i de fall att pensionskostnaden som fastställts enligt IAS 19 är högre (lägre) än den pensionskostnad som fastställs i juridisk person. Avsättningen (fordran) baseras på mellanskillnaden mellan dessa belopp. Avsättningen (fordran) nuvärdesberäknas ej.

Ersättningar vid uppsägning

En avsättning redovisas i samband med uppsägningar av personal endast om företaget är bevisligen förpliktigt att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. I de fall företaget säger upp personal upprättas en detaljerad plan som minst innehåller arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal berörda personer samt ersättningarna för varje personalkategori eller befattning och tiden för planens genomförande.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har ett legalt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Garantireserv

En avsättning redovisas när den underliggande produkten eller tjänsten har sålts. Efter slutförd installation löper en garantiperiod normalt 24 månader. Garantiavsättningen är beräknad utifrån tidigare års garantiutgifter och en beräkning av framtida garantirisken.

Omstruktureringsreserv

En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffande händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas

som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget kommer från och med räkenskapsåret 2009-01-01 – 2009-12-31 att upprätta sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering, RFR 2.2 Redovisning för juridisk person. RFR 2.2 innebär att moderbolagets årsredovisning för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Ändrade redovisningsprinciper

Övergången till rapportering enligt RR 32:06 för moderbolaget har i huvudsak endast inneburit utökade tilläggsupplysningar. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de undantag och tillägg som anges i Redovisningsrådets rekommendation 32, Redovisning för juridiska personer. De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer förädlades av begränsningar i möjligheter att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa har intjänats under förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värden.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Moderbolaget redovisar aktieägartillskott i enlighet med uttalandet från Redovisningsrådets akutgrupp. Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras.

Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt. Koncernbidrag som kan jämföras med utdelning redovisas som en minskning av det egna kapitalet hos givaren och som finansiell intäkt hos mottagaren. Ett koncernbidrag som kan jämföras med aktieägartillskott redovisas på samma sätt.

Goodwill

Goodwill i moderbolaget redovisas till anskaffningsvärdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Detta innebär även en avskrivning på goodwill med nyttjandeperiod på 5–10 år.

Leasade tillgångar

I moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Uppställningsform för resultat- och balansräkningen

Moderbolaget följer ÅRLs uppställningsform för resultat- och balansräkning, vilket bland annat innebär en annan uppställningsform för eget kapital och att avsättningarna redovisas som en egen huvudrubrik i balansräkningen.

Definitioner

EBITA-marginal – Resultat före goodwillavskrivningar (EBITA) i procent av nettoomsättningen.

Vinstmarginal – Resultat efter finansiella poster i procent av nettoomsättningen.

Sysselsatt kapital – Balansomslutningen vid årets slut med avdrag för ej räntebärande skulder.

Räntabilitet på sysselsatt kapital – Resultat efter finansiella poster med tillägg för finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Soliditet – Eget kapital i procent av balansomslutningen vid årets slut.

Räntetäckningsgrad – Resultat efter finansiella poster med tillägg för räntekostnader i förhållande till räntekostnaderna.

Nettoomsättning – Inom entreprenadrörelsen redovisas nettoomsättningen enligt principen för successiv vinstavräkning. Dessa intäkter redovisas i takt med att entreprenadprojekten successivt har färdigställts. Service- och löpande räkningsuppdrag intäcks- och kostnadsförs i takt med utförandet.

Orderingång – Värdet av erhållna projekt och förändringar på befintliga projekt under den aktuella perioden.

Orderstock – Värdet vid periodens utgång av återstående ej upparbetade projektintäkter i inneliggande uppdrag.

Adresser

Huvudkontor

Bravida AB
126 81 STOCKHOLM
Sverige
Besöksadress: Mikrofonvägen 28
Telefon: + 46 8 695 20 00
Fax: + 46 8 695 20 99
www.bravida.se

Division Nord

Bravida Sverige AB
Box 786
851 22 SUNDSVALL
Sverige
Besöksadress: Ortviksvägen 2
Telefon: + 46 60 66 39 00
Fax: + 46 60 52 54 09

Division Stockholm

Bravida Sverige AB
126 81 STOCKHOLM
Sverige
Besöksadress: Mikrofonvägen 28
Telefon: + 46 8 695 20 00
Fax: + 46 8 695 20 99

Division Syd

Bravida Sverige AB
Box 286
421 23 VÄSTRA FRÖLUNDA
Sverige
Besöksadress: J A Wettergrens gata 5
Telefon: + 46 31 709 51 00
Fax: + 46 31 709 52 40

Division Norge

Bravida Norge AS
Postboks 103 Økern
0509 OSLO
Norge
Besöksadress: Økernveien 94
Telefon: + 47 24 04 80 00
Fax: + 47 24 04 80 01
www.bravida.no

Division Danmark

Bravida Danmark A/S
Park Allé 373
2605 BRØNDBY
Danmark
Telefon: + 45 43 22 11 00
Fax: + 45 43 22 11 01
www.bravida.dk

Rapportdagar 2009

7 maj

Delårsrapport januari–mars

31 augusti

Delårsrapport januari–juni

11 november

Delårsrapport januari–september

18 februari 2010

Bokslutskommuniké 2009



Martin Brandberg, Serviceelektriker
Viktor Borggren, Ventilationsmontör
Ulf Timgren, Vs-montör

